150693

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 10 июнь
ПАЙШАНБА
№ 66 (5.508).
НАРХИ 10 СЎМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЯНГИ УСУЛ ҚЎЛ КЕЛДИ

Хўжалигимиз деҳқонлари бу йил 1.746 гектарда пахта, 300 гектарда дон, 40 гектарда полиз маҳсулотлари етиштиришмоқда. Шароитимиз оғир, ерлар бўз тўпроқли, қумлоқ ва шўрҳоқ. Шунинг учун ишчи кучи, техникадан ғоятда унумли фойдаланиш даркор. Икки йилдан буён вилоятда биринчилардан бўлиб бир қисм экинзорларни ҳайдамасдан ҳосил олишни тажриба қилиб кўраяпмиз. Дастлабки йили мазкур усулга 60 гектар ажратилди. Натижаси чакки эмас — 100 минг сўм соф фойда кўрдик.

Янгилик кенг ёйилаяпти. 355 гектар ерда янги усулда маҳсулот етиштирилаяпти. Ўзим раҳбарлик қилаётган бригада 20 гектар ерда деҳқончилик қилади. Янгилик нимадан иборат дерсиз. Биринчидан, кузда ҳосил йиғиштириб олингач, ғўзапоялар карчовка қилиниб тозаланади, чизел мосламаси билан бир мартадан ишлов берилади. Кейин пуштасига очар очиб қўйилади. Баҳорда замин енгил борона қилиниб, чигит экилаверади. Бу ер ҳайдаш, текислаш, яхоб бериш, қайта-қайта чизеллаш, мола босиш каби жараёнларга ҳожат қолдирмайди, ёнилғи иқтисод бўлади. Бозор шароитида янги усулнинг аҳамияти беқиёс бўлмоқда.

Хўжалигимиз тумандаги иқтисодий жиҳатдан бақувват, сертармоқ жамоалардан. Бошқарув раиси Абдулҳаким Мардонақулов, унинг ўринбосарлари Владимир Кукшин, Шарифжон Холиқулов, Маҳмудали Раҳмонов ҳам давр билан ҳамнафас қадам ташлашаяпти. Инсон омилига эътибор кучайтирилган.

Бу йил табиат деҳқонларни яна қийин-қистовга олмоқда. Устма-уст ёғингарчилик оқибатида катта майдонларга чигит қайта экилди. Қатқалоққа қарши аниқ тадбирлар амалга оширилаяпти. Бу ишда Эрқул Аҳманов, Тўлқинбой Умаралиев, Абдусалом Исматиллаев каби тажрибакорлар алоҳида жонбозлик кўрсатмоқдалар. Бригадамиз бўйича жорий йилда ҳар гектар ердан 30 центнердан чўл дурдонаси олишга аҳд қилганмиз. Шу қисталанг дамларда Обиджон Қаюмов, Шавкат Юнусов каби механизаторлар ишнинг оғирини елкаларига олишган. Ана шундай уста деҳқонлар фидокорлиги туфайли ғўзалар яхши ривожланаяпти. Шунингдек 17 гектар ердаги беда биринчи ўримдан чиқарилди. Қарс икки қўлдан дейишади. Далада ишлаётганларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Шийпонда иссиқ овқат, чой тайёрланаяпти. Ёрдамчи хўжалигимизда парранда, қорамол парваришлаяпмиз.

Хўжаликда бутун диққат-эътибор ғўза парваришига қаратилган. Мингга яқин киши, 33 та чопиқ трактори ва бошқа техника воситалари тўла сафарбар этилган.

Усмонали МАМАДАЛИЕВ,
Задарё туманидаги Амир Темур номли жамоа хўжалиги бригада бошлиғи.

ДУРКУН ҒЎЗАЛАР

Пешку районидаги «Бухоро» жамоа хўжалигининг Саидмурод Шеров бошчилик қилаётган бригадасида ғўза парвариши сифатли ўтказилаётир. Моҳир механизатор Амон Бўроновнинг бу ишга қўшаётган улуши, айниқса, салмоқли бўлмоқда. У айни кунларда ғўза қатор ораларига тўртинчи марта ишлов беряпти. Ғўзаларни бегона ўтлардан тозалаш, суғориш, озиқлантириш ишлари ҳам юқори агротехника қоидалари асосида ташкил этилган.

Хўжаликнинг С. Абдиев, А. Раҳматов, Н. Аҳмедов, С. Зиёдовлар бошчилигидаги ўзаро мусобақадош бригадаларда ғўзалар бўлиқ. Хўжалик аъзоларидан Ҳайит Жумаев, Чори Жўраев, Жуманазар Жумаев, Садри Аҳмедов каби жонкуярлар ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун ўз тажриба ва маҳоратларини ишга солиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Д. АҲМЕДОВА.

ИСТИҚЛОЛ ФИДОЙИЛАРИ

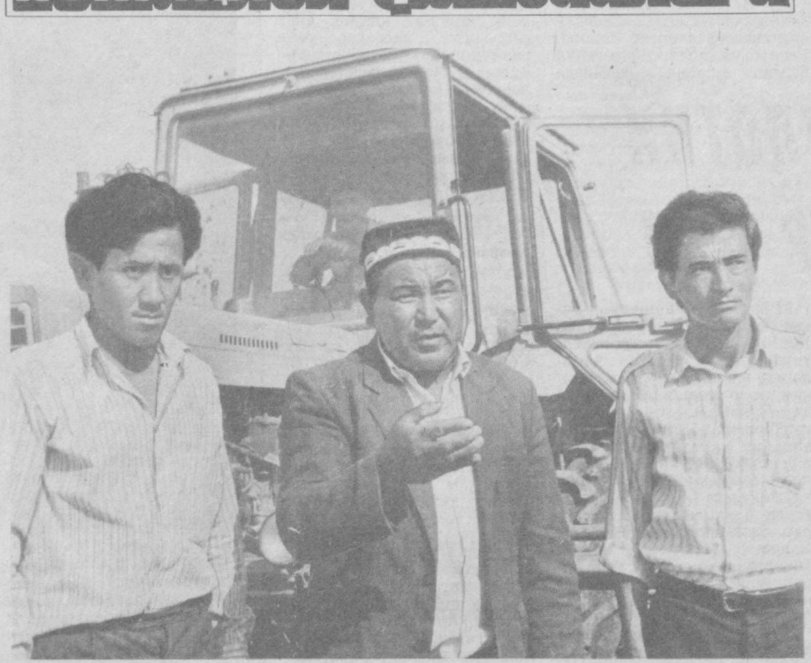

Арнасой районидаги 23 «А» давлат хўжалиги пахтакорлари табиат инжиқликларини фидокорона меҳнат, бой тажрибалари билан енгмоқдалар. Бундай вазиятда ғўзаларни юксак агротехника қоидалари асосида парваришламоқдалар. Наримон Пардахонов бошлиқ бригада етакчилари бу борада бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Парвариш кун сайин қизитилиб, ниҳолларга маромида минерал ва маҳаллий ўғит бериляпти. Бригада ғўзалари баравж ўсиб, ёппасига шонага кирмоқда.

СУРАТДА: бригада етакчиси Наримон Пардахонов (ўртада) звено бошлиқларидан Пардабой Раҳматов ва Норбек Пардахоновлар билан ғўза парвариши тўғрисида суҳбатлашишмоқда.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

ПРЕЗИДЕНТ САФАРИ

8 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Нидерландлар қироллиги Бош вазири Рудольф Люберснинг таклифига биноан расмий-амалий ташриф билан шу мамлакатга жўнаб кетди.

Ислом Каримов сафар олдидан тайёрагоҳда журналистлар саволларига жавоб бера туриб, Нидерландлар қироллиги айни пайтда дунёнинг ривожланган мамлакатларидан бири эканини қайд этди. Саноатни, айниқса, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш борасида бу мамлакатда қўлланаётган технологиялар дунёнинг барча давлатлари каби Ўзбекистонда ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда, деди Президент. — Сафардан мақсад — ушбу мамлакат билан ўзаро манфаатли алоқаларни кенгайтириш, жаҳон тажрибаларига таяниб, келажакда Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалиги, чорвачилик маҳсулотлари билан ўз-ўзини таъминлашига эришишдан иборат.

Тошкент аэропортида Ислом Каримовни республика Олий Кенгаши Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков, ташқи ишлар вазири С. Сафоев ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ГОНОРАРЛАР ВА ФАХРИЙ УНВОНЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ҲАҚ МИҚДОРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг илмий ва ижодий салоҳиятини сақлаш ва мустаҳкамлаш, Ўзбекистон Республикасида таъсис этилган фахрий унвонлар нуфузини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ҳар ойда бериладиган гонорарлар ҳамда фахрий унвонларга эга бўлган кишиларнинг иш ҳақи ва пенсияларига қўшимча ҳақ миқдори шу йил 1 июлдан бошлаб иловага мувофиқ белгилансин.

Гонорарлар ва қўшимча ҳақни тўлаш билан боғлиқ харажатлар бюджет, пенсия жамғармаси, шунингдек, хўжалик ҳисобидаги корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг маблағлари ҳисобидан амалга оширилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Меҳнат вазирлиги, Пенсия жамғармаси, Ижтимоий таъминот вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ҳафта муддат ичида юқорида айтиб ўтилган гонорарлар ва қўшимча ҳақларни тўлаш тартибини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

Илгари тугатилган фахрий унвонларга ҳақ тўлаш бекор қилинсин.

3. Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 16 ноябрдаги 536-сон қарори ва Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 31 декабрдаги 600-сон қарорининг 1-банди ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Вазирлар Маҳкамасининг раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 7 июнь.

(Ушбу қарор иловасини газетанинг учинчи бетида ўқийсиз).

КАТТА ХИРМОН ТАРАДДУДИ

Тажрибакор сўзи–ишнинг кўзи

Жорий йилда хўжалигимизда 5 минг гектарга яқин майдонда ғалла экинлари парваришланаяпти. Ҳозир ҳосил пишиб етилиш арафасида. Ўримга пухта ҳозирлик кўрмоқдамиз. Барча зарур техника сифатли таъмирдан чиқарилди. Мавсумни уюшқоқлик билан ўтказиш, нобудгарчиликка йўл қўймаслик учун зарур чора-тадбирларни белгиладик.

Ўримни қисқа муддатда ва сифатли ўтказиш учун ҳамма тайёргарликлар кўрилган. Хирмонлар, омборлар сифатли таъмирланди. Ишчилар учун зарур шарт-шароит ҳозирланди. Ўтган йилги йўл қўйилган камчиликлар жорий йилда такрорланмайди. Ўрим вақтида арзимаган нарса деб комбайннинг тўхташи ишни бир неча кунга чўзиб юбориши мумкин. Шу боис эҳтиёт қисм, ёнилғини етарлича ғамлаш учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Республикамиз мустақилликка эришгач, Президентимиз ташаббуси билан ғалла етиштиришга эътибор кучаймоқда. Экин майдонлари йилдан-йилга кенгаяпти. Доннинг давлат харид нархи ҳам кетма-кет оширилаяпти. Ҳозир 1 килограмм буғдойнинг давлат харид нархи 20 сўм. Ўйлаймизки, ҳукуматимиз айни пайтдаги нарх-навонинг ўсиб боришини ҳисобга олиб хом ашёнинг нархини яна оширади.

Хўжалигимиз чорвачилик ва ғаллачиликка ихтисослашган. Лекин асосий даромад ғалладан олинаяпти. Тармоққа эътибор кучайгач, у янада сердаромад бўлиб бормоқда. Масалан, ўтган йилни 2 миллион сўмдан зиёд соф фойда билан якунлаган бўлсак, унинг асосий қисми деҳқончиликдан келди. Бир сўз билан айтганда, ғаллакорларимизнинг қўли пул кўрди.

Энг муҳими, ҳозирги иқтисодий танқиллик шароитида етиштирилган хом ашёдан озиқ-овқат сифатида ҳам фойдаланилмоқда. Президент Фармонига кўра ўтган йилги ҳосилдан ҳар бир оилага 100 килограммдан буғдой тарқатилди. Шунингдек, хўжалик чорваси учун ҳам озуқа сифатида дондан фойдаланилмоқда.

Президент Фармонига кўра режадаги ҳосилнинг бир қисми ва топшириқдан ташқарисининг ҳаммаси хўжаликлар ихтиёрида қолдирилаётганлиги айни муддао бўлмоқда. Бозор иқтисодиёти шароитида иш юритиш бевосита ўз маҳсулоти билан савдо қилишни ёки мол айирбошлашни тақазо қилади. Биз ҳам ихтиёримиздаги ғаллани ўзимизга зарур маҳсулотларга айирбош қилишни йўлга қўймоқдамиз.

Аҳолининг асосий озиқ-овқат ҳисобланган нонга бўлган талабини қондириш учун юртимизда ҳамма шарт-шароит бор. Фақат мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланиш, экинларни юксак агротехника қоидалари асосида парваришлаш, ғалла майдонларини суғориладиган ерларда ҳам кенгайтириб бориш зарур. Хўжалигимиз жамоаси шу эзгу ниятда меҳнат қилиб, ҳосилдорликни йил сайин ошириб бормоқдалар.

Жорий йилги режаларимиз катта. Мустақил юртимиз хирмонига 3040 тонна ғалла етказиб бериб, йилни ёруғ юз билан якунлашдир. Олган топшириғимиз амалга ошишига ишончимиз комил, чунки бултур куздан бери унга замин яратилмоқда. Об-ҳаво ҳам ғаллага қулай келди. Эндиги асосий вазифа ҳосилни нес-нобуд қилмасдан, ўримни сифатли ва қисқа фурсатда ўтказишдир.

Саъдулла ТАМИКАЕВ,
Пайариқ районидаги «Дўстлик» давлат хўжалиги директори.

ҲАММА УЧУН ЯГОНА ҲАҚИҚАТ

Ғаразли мақсадлар билан «обрў орттираётган» жуда кўп нашрлардан фарқли равишда Америкада чиқадиган «Новое русское слово» газетасида босилган «Ўзбекистон: барқарорликнинг қадр-қиммати» сарлавҳали мақолани пухта ўйлаб ёзилган ҳаққоний мақола дейиш мумкин.

Яқинда Ўзбекистонда бир неча ой турган Владимир Пильнякнинг мақоласи унинг шахсий фикрини ифодалайди. Мақоланинг бошида «Иккинчи томоннинг ҳам фикри эшитилсин» деган қадимий Рим ибораси келтирилгани тасодиф эмас. Ана шу томон (бу ўринда мақола муаллифи кўзда тутилмоқда) етарли даражада муфассал, ҳақатда жазавага айланиб кетадиган сафсаталарсиз, газетхонга Ўзбекистондаги сиёсий вазиятнинг етарли даражада батафсил манзарасини чизиб беради.

Муаллиф қонуний йўл билан сайланган ҳокимият рақибларининг тутган ўрни тўғрисида гапириб, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг гапларини келтиради: «Ўзбекистонда ақидапарастлик ғалаба қиладими ёки демократиями, деган масала ҳал этилаётган бир пайтда мухолифатнинг икки-уч арбоби ҳақида гапиришга на ҳожат». Шундан сўнг у рус тилида гаплашадиган америкалик газетхонларга Марказий Осиё минтақасидаги энг катта мамлакатлардан бирйдаги ишларнинг аҳволи ҳақида етарли даражада муфассал сўзлаб беради. Муаллиф Иттифоқ парчаланиб кетгандан сўнг республика бошига тушган «мерос»ни алоҳида таъкидлаб ўтади. Бу — бир томонлама ривожланган қишлоқ хўжалиги, мураккаб экология вазияти, болалар орасида ўлимнинг кўплиги, Оролнинг ҳалокати ва бошқалардир.

Ҳа, келтирилган мисолларни рад этиб бўлмайди. Аммо вазиятни тўғри тушуниб, тўғри баҳолай олган Владимир Пильнякдан фарқли равишда «Каримов авторитар режимининг» бошқа танқидчилари бу ҳақда гапиришга ҳам урингандари йўқ. Мана муаллифнинг фикри: «шу қадар кўп жуда оғир муаммоларни мерос қилиб олган Каримов ўз мамлакатидаги аҳволни яхшилаш учун бутун куч-ғайратини сарфламоқда. Бу йўлда ҳозирнинг ўзидаёқ баъзи натижаларга эришилди. Чунончи, Фарғона водийсидаги анчагина экинзорлар маҳаллий деҳқонларга хусусий мулк қилиб берилди. Бу тадбирнинг натижалари сезила бошлади. Капиталистик давлатлар билан иқтисодий алоқалар ўрнатилмоқда...».

Шундай эмасми, ахир? Ҳолбуки, бошқа «мустақил» журналистлар, сиёсатшунослар, мутахассислар мақолаларида буларнинг ҳаммаси ўзгача: ё шафқатсиз давлат монополияси, ёки кучлироқ мамлакатларга қарамликнинг кучайиб бориши ёҳуд, Ўзбекистоннинг қандайдир ўзга сиёсий маконга ўтишга интилиши, деб талқин этилмоқда. Энди республикадаги инсон ҳуқуқларига қайтайлик, «демократлар» шу ҳуқуқларнинг бузилаётгани ҳақида мулоҳаза қилишни ёқтирадилар. В. Пильняк улар билан баҳслашиб ўтирмай, мантиқий савол беради: «инсон ҳуқуқлари жиҳатидан Ўзбекистон собиқ Совет республикалари орасида охирги ўринда турар эмиш. Хўш, агар масала шу тарзда қўйиладиган бўлса, бу борада кимни рекордчи дейиш керак? Днестрбўйи можаросига ўралашган Молдованими, ёки Жанубий Осетия ва Абхазия ишкаллигига дучор бўлган Грузияними? Арманистон билан Озарбайжон ўртасидаги кўп йиллик можаро қанчадан-қанча одамларнинг ёстиғини қуриттганини ким ҳисоблаб чиққан? Тожикистончи? ...Шундай қийин шароитда Ўзбекистон Республикасида барқарорликни сақлаб туриш Каримовнинг асосий вазифаси бўлиб қолмоқда. Фақат шундай сиёсат ўтказилгандагина у хорижий сармоядорларни Ўзбекистонга жалб этиши мумкин».

В. Пильнякнинг Марказий Осиёда юз бераётган воқеаларни мантиқан идрок этиб, уларни бир занжирга боғлай олишига, асосий масалани иккинчи даражали масалалардан фарқ қила олишига тан бермай илож йўқ. Бу бир томони. Иккинчи томондан муаллиф (чамаси у асли ўзбекистонлик) етарли даражада яхши ва ишончли маълумотларни тўплай олгани ҳам жуда муҳим. Пильняк ашаддий реакцион оқим ҳисобланган мусулмон ақидапарастлиги тўғрисида гапирар экан, собиқ Ўрта Осиё республикалари доираси билан чекланиб қолмайди. Очиқ ишлашга рухсат этилган «мусулмон биродарлар» ташкилотининг бебошлигидан миллиард сўмлаб зарар кўрган Мисрни мисол қилиб келтиради. У Тошкентдаги «талабаларнинг январь воқеалари» деб аталган воқеалар тўғрисидаги афсонани тўла фош қилиб, уни ўз-ўзидан вужудга келган намойиш деб бўлмаслигини кўрсатувчи воқеаларни келтиради. Бу тадбир яхши режалаштирилган ва олдиндан ташкил этилганига унинг ишончи комил. Шу ўринда Владимир Пильняк қизиқ хулоса чиқаради. Яъни: «...бу гал шунга ўхшаш воқеалар бўлмади (муаллиф 1970 йилда «Пахтакор» ўйингоҳида партия-бюрократ раҳбарларнинг фарзандлари бошлаган тартибсизликларни эслайди). Бизнингча, Лос-Анжелес полицияси Тошкент милициясидан ўрганса арзийди. Ҳатто исроилликлар ҳам шундай қатъият билан ҳаракат қилсалар интифода билан жангда мағлуб бўлмас эдилар».

Воқеалар ривожига бу унинг шахсий, анча баҳсли қараши эканлиги равшан.

Лекин муаллиф келтирилган мисоллар билан чекланмайди. У 1989 йилдаги унутилмас Фарғона воқеаларига мурожаат қилади. «Ўзбекистон Президентининг рақиблари Ўзбекистондаги репрессиялар тўғрисида кўп гапирадилар, лекин шу вазиятнинг ўзига холис назар ташлайдиган бўлсак, бошқа Совет республикалари кўпчилигининг орасида Ўзбекистон қонунийлик ва осойишталикнинг воҳаси бўлиб қолганини кўрмаслик мумкин эмас. Ҳолбуки бу республика яқин вақтларгача ашаддий ички тўқнашувлар майдони эди — мен месхетиларга машъум ҳужумни кўзда тутяпман. Аслида Ўзбекистон халқининг мутлақ кўпчилигининг бу ваҳшийликларга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Қирғинбарот ўша вақтдаги ҳокимият идораларининг иштирокида (ёки тўғрироғи раҳбарлигида) олдиндан тайёрланган эди. Бир неча ҳафта давомида Фарғонага жиноий унсурлар тўпланди. Уларга озиқ-овқат ва бошпана, ҳатто наркотик моддалар ва спиртли ичимликлар берилди...».

Журналистика нимаси билан қудратли? Биринчи навбатда далилларга асосланганлиги ва хулосалари билан кучлидир. Владимир Пильякнинг таҳлилий мақоласини бировларнинг «буюртмаси»га учмайдиган «катта журналистика»га оид мақолалар сирасига киритиш учун ҳамма асослар бор. Бундай хулоса чиқариш учун кучларнинг қандай жойлашганлигини билмоқ керак, шу кучлар орасида ўша Американинг ўзида ҳам Ўзбекистонда ўтказилаётган сиёсатдан норози кишилар оз эмас. В. Пильякнинг фикри бошқача. Муаллиф бундай ёзади:

«Президент Каримов (Грузия, Арманистон, Озарбайжон. Молдова президентларидан фарқли равишда) моҳирлик билан тез ҳаракат қилиб, ўз республикасида барқарорлик ва тартибни сақлаб туришга қодир бўлса, бунинг учун шу барқарорлик ва тартиб туфайли эсон-омон юрган ўғил ва қизларнинг оналари ва оталари номидан унга таъзим қиламиз. Ўзбекистон Республикасида яшаётган, ўз юртида қочоққа айланмаган ва тарқалиб кетмаган миллионлаб кишилар номидан катта раҳмат... Эҳтимолки, Каримов можаро энди куртак отаётганда уни бартараф этиб, халқаро ҳамдўстликнинг миллиардлаб маблағларини тежаб қолаётгандир. Балки у Нобель тинчлик мукофотига номзод қилиб кўрсатишга арзир...».

Ҳар бир журналист ўзининг шахсий фикрини айтишга ҳақлидир. Бундай фикрлар жуда кўп бўлиши мумкин. Аммо ҳамма учун ҳамиша ўзгармас ва ягона ҳақиқат мавжуд. Владимир Пильняк шу ҳақиқатга амал қилган!

(ЎзА мухбири).

КОМАНДИРЛАР КЕНГАШИ

Ўзбекистон офицерлари марказий уйида 8 июнь куни командирларнинг Қуролли Кучлардаги жангчилар билан ишлаш бўйича ўринбосарларининг семинар-кенгаши иш бошлади. Уни Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов очди.

«Ҳарбий хизматчилар билан ишлаш идораларининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари раҳбар ходимлари билан учрашувда баён қилиб берган талаблари асосида тарбиявий ишларни такомиллаштириш вазифалари ҳақида» Ўзбекистон мудофаа вазири генерал-лейтенат Р. Аҳмедов маъруза қилди.

Республика ҳарбий прокурори адлия генерал-майори А. Кимнинг «Қисмлар қўмондонлиги, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг қўшинларда қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашнинг ягона тизимини барпо этишга доир биргаликдаги ишлари ҳақида», Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ички қўшинлар бошқармасининг бошлиғи полковник Ҳ. Ҳожиматовнинг «Ички ишлар вазирлиги ички қўшинларида ҳарбий интизом ва тарбиявий ишларнинг аҳволи ҳамда уларни такомиллаштириш чоралари ҳақида» қўшимча маърузалари тингланди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари бир қанча маърузалар ва лекциялар тинглайдилар, давра суҳбатида армия ҳаёти ва ҳарбий хизматга чақириладиган ёшларни тайёрлашнинг энг муҳим муаммоларини муҳокама қиладилар. Ана шу баҳсларда иштирок этиш учун халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим, Маданият ишлари, Соғлиқни сақлаш вазирликларининг, давлат телерадиокомпаниясининг, давлат кинокомпаниясининг, ижодий уюшмаларнинг, «Ватанпарвар» мудофаага кўмаклашиш жамиятининг мутахассислари таклиф этилди.

— Бундай кенгаш бизда биринчи марта ўтказилмоқда, — деди Ўзбекистон мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчилар билан ишлаш бошқармасининг бошлиғи полковник А. Рашидов.— Бу учрашувда қилган ишларимизга якун ясаб, келгуси вазифаларни белгилаб олишимиз лозим.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

ҒАЛЛА ЎРИМИГА БАҒИШЛАНДИ

Самарқанд вилоятида ғалла ўрими бошланди. Шу муносабат билан Пастдарғом туманида ғаллакорларнинг кўргазмали семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Унда туман ҳокимлари, деҳқончилик саноати мажмуи ходимлари, донни қабул қилиш ва қайта ишлаш ташкилот ва корхоналарининг мутахассислари, механизаторлар қатнашди. Анжуманда мавсумни уюшқоқлик билан ўтказиш масалалари муҳокама қилинди.

Семинар-кенгашда вилоят ҳокими Пўлат Абдураҳмонов иштирок этди.

(ЎзА мухбири).

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ЯГОНА

Ўртаовул ижара пудратидаги корхона — ремонт-механика заводи Марказий Осиёда ягона бўлиб, унинг фаолияти Улуғ Ватан урушидан олдинги йиллар билан боғлиқ. Ўша пайтда МТС деб аталган бу даргоҳнинг моддий базаси 3—4 та ҳайдов трактори ва унга керакли заҳира қисмларни сақловчи омборхонадан иборат эди. Йиллар ўтиб, машина трактор станцияси базасида завод ташкил этилди. Унинг қиёфаси аста-секин ўзгариб, янги-янги цехлар қурилди.

Ўтган вақт мобайнида завод гуркираган ва ночор ҳолга тушиб қолган кезлар ҳам бўлди. Хусусан, бундан уч-тўрт йил аввал ишчилар орасида қўнимсизлик кучайганди. Эндиликда манзара тамоман бошқача: заводга ишга кириш истагида юрганлар сони кўпайиб бормоқда. Бир оила фарзандларидек ҳамжиҳат меҳнат қилаётган турли миллат вакиллари унинг қудратини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатини янада яхшилашга астойдил интилмоқдалар.

Завод директори Г. ПАК билан мулоқотда бўлдик.

МАҚСАД—МАҲСУЛОТНИ КЎПАЙТИРИШ

— Герман Геннадьевич, корхонани айланиб цехлардаги иш жараёнини кузатдим, мутахассислар, ишчилар билан суҳбатда бўлдим. Кейинги йилларда корхона кенг қулоч ёйибди, деган хулоса пайдо бўлди. Бу борада ўзингиз қандай фикрдасиз?

— Корхонамизда ишлаб чиқариш кўлами кенгайганлиги тўғри. Тадбиркорлик, истиқболни кўзлаб иш юритиш давр талаби бўлиб қолди. Шунга амал қилиб, дуруст натижаларга эришилмоқда, дейишим мумкин. Корхонамиз Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қирғизистон Республикалари қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган тракторлар, агрегатларнинг гидравлик насосларини қайта таъмирлаш билан шуғулланади. Демак, ана шу жойларда дала ишларининг ўз вақтида амалга оширилиши бизга ҳам боғлиқ. Шу боисдан корхонага раҳбар бўлиб келган вақтим — 1988 йилдан бошлаб мутахассислар билан эътиборни меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, зиммамиздаги вазифа ўта масъулиятли эканлигини ҳар бир ишчи онгига чуқур сингдиришга қаратяпмиз. Бу ўз ўзидан бўлмайди, албатта. Тажрибадан маълумки, раҳбар ишчилар учун етарли шарт-шароит яратиб берса, улар кўнглига йўл топсагина ишда унум бўлади. Биз шунга маълум даражада эришдик.

Бу борада корхонамизни ҳам моддий, ҳам маънавий қўллаб-қувватлаб келаётган «Узсельхозснабремонт» давлат кооператив комитети раиси Расулмат Ҳусановнинг мунтазам ғамхўрлигини ҳис этиб турибмиз. Ана шу эътибор туфайли корхонада ишлаб чиқариш ўсиб бормоқда, ишчилар ташаббускорлигига йўл очилмоқда. Эндиликда корхонада самарали меҳнат қилиш учун барча шароит мавжуд. Ошхона, чойхона, дам олиш хоналари ишчилар ихтиёрида. Спорт ривожланаяпти. Ишчилар саломатлигини сақлаш, уларни ижтимоий ҳимоя этишга алоҳида эътибор берилган. Алюминий билан боғлиқ ишлардаги кишиларни мунтазам сут билан таъминлаш йўлга қўйилган. Баъзи маҳсулотларимизни алмаштириш ҳисобига ишчи ва хизматчиларни арзон нархда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаяпмиз. Маъмурият муҳтож оилалар, заводда кўп йил ишлаб пенсияга чиққан қариялар ҳолидан ҳамиша хабардор.

Ғамхўрликка ишчилар сидқидил меҳнатлари билан жавоб бермоқдалар, ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. Бу иш унумдорлигини ошириш, маҳсулот турларини кўпайтиришга йўл очмоқда.

— Меҳнат ютуқлари нималарда ўз ифодасини топаяпти?

— Мисол. Корхонамиздаги асосий таянч жамоалардан бири — гидравлика цехида бир ойда беш мингта насос қайта таъмирланиши керак. Бу иш билан шуғулланувчи 55 нафар ишчи шу йилнинг биринчи чорагида 16 мингга яқин эски насосни очиб, унга янги қисмлар қўйиб таъмирлаб берди. Синов чоғида насослардан бирортасига эътироз билдирилмади. Уларни олиб кетган вилоятлардан ҳам норозилик хати тушмади. Бундай унумли ва сифатли иш учун цех жамоаси 100 минг сўм, ҳар бир ишчи эса бир ойлик қўшимча маош билан мукофотланди.

— Ишчилар янги насослар тайёрлашга киришилгани тўғрисида ҳам гапириб беришди. Алюминийдан қуйилган насослар устамасини кўрсатишди. Бунинг истиқболи қандай?

— Истиқболи ёрқин. Биз қачонгача Москва, Киевдан янги насослар сотиб оламиз. Республикамиз мустақил бўлгач, уларни ўзимизда тайёрлашга киришдик. Фақат ҳозирча шестернялар Россия ва Украинадан келтирилмоқда. Қолган қисмларни ишчиларимиз аслидан ҳам аъло қилиб яратишмоқда. Бунинг учун заводда имкониятлар етарли. Лекин бир нарсани айтай, биз қанчалик ҳаракат қилмайлик, тайёрланаётган маҳсулотлар сони корхонанинг бугунги қудратида талабгорлар эҳтиёжини қондира олмайди. Келгусида ишлаб чиқаришни кенгайтириб боришимиз, корхона қувватини янада оширишимиз зарур.

— Ният яхши, лекин замин борми, айниқса ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида...

— Бор. Замин бўлганлиги учун бу ҳақда гапираяпман. Заводимизда фақат гидравлика цехи эмас, аниқ чизмалар асосида зарур асбобларни тайёрлаб берувчи асбобсозлик цехи ҳам мавжуд. Янги насослар қисмлари шу ерда сифатли тайёрланмоқда. Цех ишчилари асбоблар учун андоза қолиплар тайёрлашни пухта ўзлаштириб олишган. Уларнинг қўлидан чиққан шлакоблок қуйиш учун тайёрланган ускуналарга эҳтиёж тобора ортиб бормоқда.

Заводимизнинг ностандарт ускуналари цехида пахта терадиган машиналарнинг учқун ўчиргичи тайёрланмоқда. Бу ерда технологлар ташаббускор цех бошлиғи Шуҳрат Мирбобоев билан биргаликда 8, 6 тали шлакоблок қуядиган машиналарни, ёғоч материаллари бўйича бешта жараённи бажарадиган қурилмаларни яратдилар. Эндиликда бу машиналар изчил ишлаб чиқаришга қўйилмоқда.

Цех жамоаси аҳолидан тушган буюртма асосида симтўсқич, темир дарвоза ва бошқа нарсалар тайёрламоқда. Бошқа бир цехда пахта териш машиналари шпинделли ва чўткаларини қайта таъмирлашни йўлга қўйганмиз.

Корхона маъмурияти чегараланиб қолаётгани йўқ. Немислар билан қўшма корхона ташкил қилиш, унда гидравлик насослар учун шестернялар тайёрлашни йўлга қўйиш юзасидан мулоқотлар олиб боряпмиз. Ният амалга ошса, биз республикани йилига 20 минг эмас, 200 мингта насос билан таъминлаш имконига эга бўламиз.

— Заводда бир неча ижара, кичик корхоналар ҳам бор экан. Улар қай даражада манфаат етказмоқдалар?

— Биз мавжуд имкониятдан кенг фойдаланяпмиз. Ҳудудимиздан учта ширкатга жой ажратилди. Кўрпача, болалар кроватлари ва сандиқ, пахта терадиган машиналар учун чўтка чиқарадиган ширкатлар ишлаб турибди. Кўрпача, кроватлар, сандиқлар корхонамиз ишчиларига арзон нархларда сотилмоқда. Бўш жой бекор тургандан кўра одамларга хизмат қилиши керак. Шу тариқа ижара кичик корхоналари кўпайиб бормоқда. Биз Туркия билан ҳамкорликда эркаклар кўйлаги тикадиган Ўртаовул—Генель қўшма корхонаси учун маъмурий биномиздан жой ажратганмиз. Бу корхонанинг очилиши ҳақида газеталарда хабар қилинган.

— Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳажми ҳам кўпайибди-да.

— Шундай, 1992 йилнинг 1 чорагида 11 миллион 264 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаган бўлсак, бу йилнинг шу муддатида 54 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрладик. Бу албатта, ишчилар маошининг ортишига олиб келди. Сўзимни хулосалаб айтмоқчиманки, корхонани кенгайтиришдан асосий мақсад — халқ хўжалиги учун зарур бўлган асбобларни кўпроқ ишлаб чиқариш, ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш, халқ истеъмол моллари ҳажмини кўпайтиришга иложи борича салмоқли ҳисса қўшишдир.

Суҳбатдош:
Х. САИДИВАЛИЕВ.

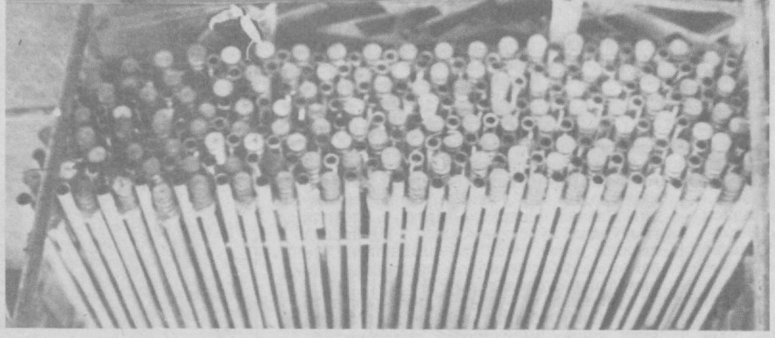

СУРАТЛАРДА: корхона бош директори Г. Пак шпинделлар тайёрлаш цехи ишчилари Э. Этамбердиева, Р. Саидвалиева, М. Рўзибоева, М. Иноғомова, К. Файзиева, М. Каримовалар даврасида. Пастдаги суратда тайёр шпинделлар.

КОРХОНА ЮРАГИ

Бу цехда 55 нафар ишчи гидравлик насосларни таъмирлаш, янгиларини яратиш билан банд. Илҳом Юнусматов ҳам бир вақтлар ана шу кишилар сафида эди. Ҳар қандай ишда инсоннинг камол топиши ўзига боғлиқ экан. Илҳом оддий ишчи бўлиб жойлашгач, малакали устоз —Имомҳусан Ҳожимуродовга ихлос қўйди. Шундай кезлар бўлардики, мураббий бир насосни икки-уч қайта буздирар, синовдан ўтказтириб, сифатига ишонч ҳосил қилгач, шогирдига кейинги вазифани топширарди. Икки йил ичида Илҳомнинг кўзи пишиди. Оилада яхши тарбия топган бу йигитда ташкилотчилик, одамлар қалбига йўл топиш каби фазилатлар намоён бўлди...

Эндиликда И. Юнусматов корхонанинг юраги бўлган гидравлика цехига бошчилик қилмоқда. У ҳақда ишчилар билан суҳбатлашдик.

— Барака топсин, ёш бўлса ҳам ҳаммамизга бош, — дейди Маҳкам Исматов, — ўз ўрнида талаб қилади, яхшилигини аямайди. Ҳар ойда режани ошириб адо этяпмиз. Мукофотлар олиб турибмиз.

Илҳомжон цехдаги бутун жараённи беш қўлдек ўзлаштириб олган етук мутахассис. Айни пайтда у Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг бешинчи курсида ўқимоқда.

А. НАУМЕНКО.

ЧЕТГА КЎЗ ТИКМАЙМИЗ

Заводимизда халқ истеъмоли молларини тайёрлашга эътибор ортиб бораётгани мени ҳам қувонтираяпти. Хусусан, биз уй шароитида қўлланадиган ва кичик корхоналарга мўлжалланган олти ва саккиз қолипли шлакоблок қуядиган машиналар яратдик. Бу ишда лойиҳачи С. Азизов, корхона техника бўлими бошлиғи А. Холхўжаев, бригада бошлиқлари Т. Умаров, Р. Саидвалиев жонбозлик кўрсатишди. Чизмалар асосида ностандарт маҳсулотлар тайёрлаш цехида ажойиб машиналар яратилди. Уларнинг андозалари кўргазмага қўйилди. Унчалик мураккаб бўлмаган бундай қурилмаларни харидорлар энди Москва ёки Украина шаҳарларидан катта маблағ сарфлаб олиб келмайдилар. Уларни анча арзон нархда ремонт-механика заводимиздан бемалол сотиб олишлари мумкин.

Технологларимиз тайёрлаган ёғочга ишлов бериш бўйича 5 та жараённи бажарадиган машинага ҳам эҳтиёж тобора ортиб бормоқда. Уни корхонада мунтазам ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Қулай, сифатли машиналаримиз учун бир қатор кичик корхоналардан миннатдорчилик хатлари олдик. Ҳамон изланишдамиз. Аҳоли юмушларини енгиллаштиришда зарур бўладиган янги қурилмалар устида иш олиб боряпмиз.

Н. ХОЛХЎЖАЕВ,
пайвандчи.

Гидравлика цехи илғорлари К. Ким, Л. Кочкурова, А. Пиримқулов ва Г. Конюхова. Чапдаги суратда назоратчи мастер Р. Фаёзиев иш устида.

А. ТЎРАЕВ олган суратлар.

УСТОЗДАН ЎЗГАН ШОГИРД

Ҳар бир меҳнат жамоасининг фидойилари бўлади. Султонхўжа Рамазонов ана шундайлардан бири. У йигирма беш йилдан буён намуна бўлиб келаётган слесаргина эмас, дилкаш инсон, меҳрибон мураббий ҳамдир.

Корхона фахрийлари бу йигитнинг иш бошлаган чоғларини кўп гапириб беришган. У 1968 йилда заводга ишчи бўлиб кирди. Ўша пайтларда кўпгина шогирдларни вояга етказган, қўли гул слесарь сифатида танилган Виктор Андрианов мулойимгина Султонхўжани уч-тўрт кун синаб кўриб, «бўлди, менинг ёнимда ишлайверасан» деди. Ўткир зеҳнли, буюрилган топшириқни ҳамиша астойдил бажарадиган шогирдига у чин ихлос қўйди. Чизмалар асосида гидравлик насослар қисмларини тайёрлашни ўргатиб борди. Икки йилдан кейин эса устоз Султонхўжага «мустақил ишлайвер, топшириқни аниқ бажаришда мендан ҳам ўзиб кетдинг», деб оқ йўл тилади.

Бош муҳандис сифатида мен ҳам С. Рамазоновни яхши биламан. У оз вақт мобайнида бир неча турдаги дастгоҳларда бемалол ишлашни, деталларни сифатли тайёрлашни ўрганиб олди.

Йўнувчи, пардозловчи, токарлик дастгоҳлари билан «тиллашадиган» ишчи сифатида цехда обрў-эътибор қозонди. У камтарлиги, меҳнатсеварлиги, айниқса, шогирдлар тайёрлашдаги жонкуярлиги билан корхона маъмурияти эътиборига тушди.

Асбобсозлик цехида С. Рамазонов вақтдан энг унумли фойдаланадиган ишчи ҳисобланади. Айтайлик, унга умумий нархи 10—12 минг сўмлик қисмларни тайёрлаш бўйича буюртмалар топширилган. Султонхўжа деталлар лойиҳаси билан пухта танишади. Кейин иш бошлайди. Чизмаларни яхши ўзлаштирганлиги унга беш кунлик ишни уч ёки тўрт кунда бажариш имконини бермоқда.

Мамнунлик билан таъкидлайман, кейинги йилларда С. Рамазонов тайёрлаган қисмларга, мосламалар, турли деталлар юзасидан бирор марта эътироз хати олинмади. Шу боисдан ҳам шогирдлари устозларига ўхшашни хоҳлайдилар, унга доимо эргашадилар. Ўзим озми-кўпми Султонхўжага малакали ишчи бўлишига ҳисса қўшганлигимдан фахрланиб юраман.

Н. РАҲМАТОВ,
корхона бош муҳандиси.

КАСАБА УЮШМАСИ ҒАМХЎРИМИЗ

Ишчиларимиз кун бўйи оғир меҳнат билан машғул бўлишади. Ёз ойларида айрим цехларда ишлашнинг ўзи бўлмайди. Шу боис барчамиз тушки дам олиш соатларида яхши овқатланиб, кўнгилли дам олишимиз керак. Корхона касаба уюшмаси ана шу мақсадга қаратилган аниқ тадбирларни амалга ошираяпти. Ишчилар ошхонасида ҳамиша сифатли таомлар тайёрланмоқда. Сабзавот, мева ва бошқа неъматларнинг кети узилмайди. Хайриддин Ғиёсов, Олим Ҳожиев, Инобат Қозоқбоева, Лутфи Холиқова каби қўли гул ошпазлар хизматидан барча хурсанд.

Ишчиларга мунтазам равишда сут берилади. Дўкондан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини бемалол харид қиламиз. Оталиқдаги хўжаликлар билан алоқа мустаҳкамланмоқда. Шунингдек, касаба уюшмаси йўлланмаси билан дам олиш уйлари, санаторийларга бориб, ўз соғлиғимизни мустаҳкамлаяпмиз. Моддий манфаатдорлик таъминланаяпти. Буларнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Рашид ШОКИРОВ,
Акбар АШРАПОВ,
корхона ишчилари.

ИШОНЧЛИ ТЎСИҚ

Жонажон Ўзбекистонимиз мустақиллигини мустаҳкамлашда, иқтисодиётни, ички бозорни муҳофаза этишда божхона ходимлари амалга ошираётган ишлар халқимизни қувонтирмоқда. Улар республикамиз чегараларида доимо сергак туришиб, четга ноқонуний юклар чиқиб кетмаслиги учун курашмоқдалар.

Бу борада Давлат божхона қўмитаси Жиззах вилоят бошқармасида ҳам ибратли ишлар қилиняпти. Бошқарма бошлиғининг муовини, Абдулла Қодиров жамоатчи мухбиримиз Илҳом Холматовга ана шулар ҳақида сўзлаб берди.

Бошқармамиз ходимлари жорий йилнинг тўрт ойида 72 миллион 295 минг сўмдан ортиқ товар-моддий бойликларини республика чегараларидан ташқарига ноқонуний равишда чиқариб кетаётган пайтда ушлаб қолишди. Махсус текширувдан сўнг, бу юклар давлат ҳисобига мусодара қилинди. Шундан сабзавот 12 миллион 798 минг 240 сўмни, озиқ-овқат моллари 5 миллион 742258 сўмни, саноат маҳсулотлари 52 миллион 642361 сўмни, қурилиш материаллари 312488 сўмни, бошқа товарлар 86700 сўмни ташкил этади.

Ўтган ойлар ичида 117 фуқарога 606700 сўм жарима солинди. Шуларнинг 7 нафари мансабдор шахслар бўлиб, улар тўлаган жарималар 35 минг сўмга тенг. Биз мусодара этилган ушбу товар-моддий бойликларини халққа етказиш учун вилоятимиз ҳокимлиги фармойиши орқали белгилаб қўйилган савдо ташкилотларига топширдик.

Ҳозирги пайтда нефть маҳсулотлари республикамизга катта қийинчиликлар билан олиб келинмоқда. Шунинг учун уларни четга жўнатиш маън этилган. Шунга қарамасдан айрим кимсалар давлат ҳисобидан ҳотамтойлик қилишиб, бу маҳсулотларни сахийлик билан бошқаларга улашмоқдалар. Божхонамиз ходимлари томонидан 12 февраль куни Жиззах-2 станциясида Фарғона нефть маҳсулотларини жўнатиш корхонасидан Чимкент вилояти Пахтаорол станциясига вагон цистерналарда ноқонуний равишда юборилаётган 210 тонна 546 килограмм М-10-В-2 маркали мотор мойи ушланди. Лицензия Қозоғистонга эмас, «Абжир» фирмасига берилган. «Абжир» фирмаси эса Тошкент шаҳридаги Бобур маҳалласида жойлашган. Шунинг учун ҳалиги мой давлат ҳисобига мусодара этилиб, жавобгар шахс — Фарғона нефть маҳсулотлари жўнатиш корхонаси маҳсулот қўйиш цехи бошлиғи Рўзимурод Турсуновга 7500 сўм миқдорида жарима солинди.

26 февраль куни ходимларимиз томонидан Жиззах-2 станциясида Фарғона нефть маҳсулотлари жўнатиш корхонаси Олтиариқ станциясидан Қозоғистоннинг Еттисой шаҳрига юборган 2 та вагон цистерналардаги 115 тонна 259 килограмм техник керосин ноқонуний бўлганлиги учун тўхтатиб қолинди. 10 миллион 142622 сўмлик бу маҳсулот давлат ҳисобига мусодара этилди. Айбдор мансабдор шахс Маъмур Исмоиловга 12500 сўм жарима солинди. Ушбу корхона раҳбарлари ҳукуматимиз нефть маҳсулоотларини бошқа давлатлардан катта маблағлар ҳамда қийинчиликлар эвазига олиб келаётганлигини кўра била туриб, катта ҳотамтойликка йўл қўйишган.

— Республикамиз иқтисодиётини яхшилаш борасида бир қанча тадбиркорлар хайрли ишларни амалга оширмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги ўзаро мол айирбошлаш эвазига республикамиз ички бозорини бойитмоқдалар. Аммо кишини бир нарса ўйлантиради. Хўш, четга мол олиб чиқиб кетаётган корхона ва ташкилотларнинг ҳаммаси ҳам мол айирбошлаш ҳисобига республикамизга юк олиб келаяптими? Афсуски ундай эмас.

Шуларни назарда тутган ҳолда божхонамиз ходимлари томонидан Республика Вазирлар Маҳкамасининг ҳамда Давлат божхона қўмитасининг кўрсатмасига асосан вилоятимизнинг 10 та туманида жойлашган 22 та корхона ва ташкилотлар, қўшма корхона ва фирмалар тайёрлов идораларида ўзаро мол айирбошлашнинг аҳволи билан танишдик. Текшириш шуни кўрсатдики, вилоятимиздан 1992 йилда 533 миллион сўмлик турли хил моллар, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари рухсатнома билан четга чиқарилган. Афсуски атиги 91 миллион сўмлик моллар ёки уларнинг пуллари келган, холос.

Рақамларга мурожаат этайлик. Зарбдор тумани (тайёрлаш ва сотиш корхонаси) бўйича ўтган йили 87 миллион 118856 сўмлик маҳсулот четга жўнатилиб, бор-йўғи 5 миллион 157542 сўмлик маҳсулот олиб келинган, холос.

Жиззах туманида ҳам аҳвол ачинарли. Тумандаги тайёрлов ва сотиш идораси (О. Расулов) ва тайёрлов-савдо идораси (Б. Розиқулов) тегишлича 31 миллион ва 13 миллион сўмлик полиз маҳсулотларини ўзаро мол айирбошлаш асосида республикамиздан четга жўнатиб, 5 миллион ҳамда 1 миллион сўмдан ортиқ маҳсулотларни, молларни вилоятимизга олиб келишган. Шунингдек Пахтакор, Ғаллаорол, Зомин туманларида ҳам бу борада ўзгариш ясаш керак.

Юқоридаги ҳолатлар шуни кўрсатадики, вилоят ҳокимияти қошидаги республикадан ташқарига товар-моддий бойликларни олиб чиқиб кетишга рухсат берувчи комиссия ва унинг ҳайъати вилоятимиз ҳудудида корхона, ташкилот, хўжалик, фирма, кичик ва қўшма корхоналарнинг мол айирбошлаш бўйича тузилган шартномалари қонуний ёки сохта эканлигига етарли эътиборни қаратмаяпти.

ИСТИҚЛОЛ ВА ИҚТИСОДИЁТ

Азалдан тупроғи зар, табиати сўлим, бойлиги беқиёс бўлган Ўзбекистонимиз ўз сиёсий мустақиллигини қўлга киритди. Юртимиз аҳолисининг асрий орзулари ушалди. Эндиги вазифа — мустақиллигимизни мустаҳкамлашдан иборатдир. Бунинг учун аввало иқтисодиётни юксалтириш, яъни мавжуд имкониятларни рўёбга чиқаришдир.

Маълумки пахта металл, ғалла, нефть ва бошқа хом ашёлар қатори юртимиз бойлигини белгиловчи омиллардан бири ҳисобланади. Шунинг учун пахта етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш, хом ашёни ўзимизда қайта ишлаб ички ва ташқи бозорда сотиш муҳим муаммолардан биридир.

Ҳозирги асосий мақсад пахта етиштиришни кўпайтириш экин майдонларини кенгайтириш ҳисобига эмас, балки тармоқнинг ички имкониятларидан кенг фойдаланиш, ишлаб чиқаришга фан ва техника ютуқларини кенг жорий этиш ҳисобига бўлмоғи лозим. Фикримча, ҳозир пахтачиликни кенг тараққий эттириш йўлида биринчи галда ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар қуйидагилардан иборат.

Биринчидан, ҳосилдорликни ошириш, тола чиқишини кўпайтириш ва унинг сифатини ошириш керак. Иккинчидан, атроф муҳитнинг мусаффолигини таъминлаш даркор. Учинчидан, уруғчиликни мақсадга мувофиқ, яъни жаҳон уруғчилиги тажрибалари асосида ташкил қилиш лозим.

Биринчи масала хусусида қуйидагиларни айтиш мумкин. Маълумки, тола чиқиши муаммоси, бу ҳосил муаммосидир. Бизда пахта ҳосилдорлигининг энг асосий кўрсаткичи тола чиқиши ҳисобланади. Ўтган йили Ўзбекистон бўйича гектар бошига ўртача 8 центнер атрофида тола ҳосили олинди, тола чиқиши эса ривожланган пахтачилик давлатларидагидан энг паст даражада —31 фоиз атрофида бўлди. Агар республика миқёсида тола чиқишини 1 фоизгагина кўтарсак, қўшимча тахминан —25 минг гектар суғориладиган майдонда етиштириладиган маҳсулотни олишимиз мумкин. Бу қўшимча 40—45 миллион доллар демакдир.

Тола чиқиши хорижий мамлакатларда навларнинг энг асосий кўрсаткичларидан ҳисобланади. Бизда эса бу муаммога кўп эътибор берилмай келди. Натижада бизда тола чиқиши юқори бўлган навлар деярли йўқ.

Масалан, Хитойда давлат нав синаш далаларига тола чиқиши 40 фоиздан кам бўлган навлар қабул қилинмайди. Францияда шимолий Африка мамлакатларига мўлжаллаб яратиладиган навлар 42 фоизгача тола беради. Бизда эса яқинда районлаштирилган Қирғизистон-3, С-9070 навлари кўп ижобий хислатларга эга бўлгани ҳолда тола чиқиши атиги 29—31 фоизни ташкил этмоқда. Агар биз тола чиқишини Хитойдаги каби 40 фоизгача кўтарсак, ўтган йилдагига нисбатан қўшимча 320000 тонна толани кўп олиш имкониятига эга бўламиз. Республика бўйича тола чиқиши гектарига 10 центнерни ташкил қилганда ҳам бир миллион 600 минг гектар сувли пахта майдондан камида 1.600.000 тонна тола олинади. Лекин бу кўрсаткични 14—15 центнерга бемалол етказса бўлади. Тола чиқиши гектарига 14 центнерга етказилганда, Ўзбекистон бўйича 2 миллион 240 минг тонна тола олинади. Бошқача айтганда, республикамиз хазинасига 1 миллиард 100 миллион Америка долларини олиб келади. Ҳолбуки, ўтган йилги ҳосилдан атиги 1 миллион 320 минг тонна тола олиниши кутилмоқда.

Республикамизда яратилган янги навлар бошқа давлатлардагига қараганда юқори ҳосилдорлик қувватига эга. Лекин ишлаб чиқаришда бу имкониятнинг ярмини ҳам намоён қилмаётир. Бунинг сабаби — навларни агроиқлим минтақалари бўйича нотўғри тақсимланаётгани, парвариш жараёнида агротехника талабларига риоя этилмаётганидадир. Бу эса, экин майдонларининг самарадорлигини ва пахта ишлаб чиқаришни рентабеллигини пасайтириб юборяпти. Бир туманнинг ўзида битта навнинг ўзи ҳар хил натижалар бераётир.

Масалан, Қашқадарё вилоятининг Ғузор туманидаги Ленин, Улуғбек ва бошқа хўжаликларнинг илғор бригадаларида «Юлдуз» нави гектар бошига 42—50 центнер ҳосил берди. Тумандаги айрим хўжаликлар бўйича эса ўртача ҳосилдорлик гектарига 29—32 центнер, туман бўйича эса 26,4 центнерни ташкил этди. Тола чиқиши эса режадаги 32 фоиз ўрнига 36—37 фоизни ташкил этмоқда.

Агротехника ишларини далаларни текислашдан бошлаш керак. Чунки қиялик ва ўйдим-чуқурлар намликнинг тўғри тақсимланишига тўсқинлик қилади. Ўғитларнинг ювилиб кетишига олиб келади. Бундан ташқари ҳар бир участка тупроғининг химиявий таркиби яхшилаб текширилиши лозим. Бунда тупроққа зарур ўғитлар солинади. Микроэлементларни қўллаш ҳам катта фойда беради.

Бирлашмамиз олимлари олиб борган тадқиқотлар кўрсатишича, кобальтнинг микродозалари ўсимликка ҳеч қандай путур етказмаган ҳолда азотли ўғитлар миқдорини икки марта камайтириш имконини беради. Уруғни қобиқлаш, яъни уларнинг юзасини минерал ўғит ва пестицидлар билан қоплаш ҳам кенг қўлланиши лозим. Бошқа мамлакатларда бу усул катта фойда келтирмоқда. Бу ишлар албатта қўшимча маблағ талаб қилади. Лекин харажат ҳосилдорликни ошиши ҳисобига бир неча марта ортиқ қопланиши мумкин.

Булардан ташқари қиммат бўлса ҳам сув кам бўлган минтақаларда суғоришнинг янги: ёмғирлатиб ва тупроқ остидан суғориш усулларини қўллаш керак. Бу усуллар қатраси олтинга тенг обиҳаётни анча тежаш имконини беради. Ваҳоланки, жумҳуриятимизда муҳим муаммо бўлган сувдан тежамли фойдаланишга жуда кам эътибор бериляпти. Ҳолбуки, дунёнинг қурғоқчилик регионларида, жумладан Исроил, Испания, АҚШнинг жануби-ғарбида сувнинг нархи пахта таннархининг жуда катта қисмини ташкил қилади.

Тажриба, таҳлил, таклиф

Ниҳоят илмий асосланган алмашлаб экишни йўлга қўйиш, шўр босган майдонлар мелиорациясига эътибор бериш даркор. Шўрхок ерларга шўрга чидамли амарант, полиз, ширин мия ва бошқа ем-хашак ва техник экинларни экиш мақсадга мувофиқдир. Натижада тупроқ унумдорлиги ошиб, ундаги туз миқдорини камайтиради. Бу ўз навбатида атроф муҳитнинг соф бўлишига олиб келади.

Пахтачиликни ривожлантириш йўлидаги муҳим масалалардан яна бири юқори ҳосил берадиган ва кўп тола чиқадиган навларни ишлаб чиқаришга жорий қилишдан иборатдир. Бу йўлда агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиш, илғор пахтакорларнинг ҳосилдорликни ошириш ва тола сифатини яхшилаш бўйича тўплаган тажрибаларини кенг оммалаштириш муҳимдир. Шунингдек, пахта толасининг узунлиги, юқори метрик номери, оқлиги бўйича халқаро талабларга мос келишини таъминлаш керак. Бугунги кунда биз тола сифатини дунёнинг ҳеч бир жойида қўлланилмайдиган эски усулларда аниқлаймиз. Тола экспорт қилинганда хорижий фирмалар ўз асбобларида тола сифатини қайта текширувдан ўтказадилар. Пахта толасини баҳолаш учун толанинг 17 хил сифатини аниқловчи «Спинлаб» асбобидан республика учун ҳеч бўлмаганда бир нечтасини сотиб олиш зарурдир. Ҳатто Ҳиндистон ва Хитойнинг ҳар бир пахтачилик муассасаси ана шундай асбобга эга.

Ўтган йил шуни кўрсатдики, бизнинг регионимиз пахта экишда энг шимолий ҳудуд бўлгани учун, у тезпишар навларга муҳтождир. Пахтанинг тезпишарлик муаммоси махсус йўналишдаги алоҳида ишни талаб қилади. Ўзбекистонда ҳар хил генетик ва селекция усуллари билан шундай эртапишар навлар яратилган ва яратилмоқдаки, уларнинг дунё пахтачилигида ўхшаши йўқ. Тезпишар навларни экилиши ҳосил сифатини яхшилаш, уни совуқ кунларга қолдирмай бутунлай йиғиб олиб, кузги экинлар экиш имконини беради. Бу эса тупроқни соғломлаштиради, чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлайди.

Пахтачиликни ривожлантириш атроф муҳитнинг ифлосланишига олиб келмаслиги керак. Лекин шу пайтгача бунинг тескариси бўлиб келди. Шунинг учун ҳам регионимизда экологик аҳвол ниҳоятда оғир бўлиб қолди. Сув танқислиги, тупроқнинг минерал ўғитлар ва заҳарли кимёвий моддалар қолдиқлари билан ифлосланиши, Орол денгизидан кўтарилиб чиқаётган туз ҳисобига шўрланишнинг кучайиши, шўрланган ерларни ювиш, кейинги йилларда ҳавонинг совиб кетиши, баҳорнинг чўзилиб тез-тез ёмғирларнинг ёғиб туриши буларнинг барчаси совуққа, илдиз чириш касалига, қурғоқчиликка, шўрга, зараркунанда ва касалликка чидамли навларни яратиш ва жорий этиш борасида жиддий, чуқур изланишни талаб этади.

Бизнинг тадқиқотларимиз ўғит ва сувни 1—1,5 марта кам берганда ҳам яхши ўсувчи, шўрланган ерларга, зараркунандаларга чидамли навлар яратиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Ҳозир биз нав чидамлилик генетикаси ва селекцияси ишларини кенг авж олдирмоқдамиз. Мен сув режими, минерал озиқланишни ўрганиш бўйича ўн йиллаб шуғулланган илмий жамоаларни биламан. Лекин ҳамон бу масалалар ижобий натижасини топганича йўқ.

Экология бўйича ишнинг амалий йўналиши зарурлигини, маълум бир ноқулай экологик ҳудудлар учун махсус чидамли навларни қисқа муддатларда яратиш лозимлигини таъкидлаб ўтишни хоҳлардим. Бунинг ҳисобига сув, қимматбаҳо ўғит, айниқса, нафақат атроф-муҳитни ифлослантирувчи, балки аҳоли соғлигига хавф солувчи хориждан келтириладиган пестицидларни иқтисод қилиш ва пахта таннархини камайтириш мумкин. Демак, иккинчи муҳим йўналиш сифатида зараркунандаларга, муҳитнинг ноқулай шароитига чидамли, ресурсларни тежайдиган навларни яратиш ва жорий этишдир.

Бу эса навларни экологик минтақалар бўйича мақсадга мувофиқ жойлаштириш билан чамбарчас боғлиқ. Шўрланган районларда тузга чидамли, сув тақчил ерларда қурғоқчиликка чидамли, унумсиз ерларда тупроқ озуқасига талаби кам навларни экиш лозим. Бунинг учун вилоят ва туманлар бўйича экологик карталар тузиб, навларнинг хусусий агротехникасини танлаш ва уни оғишмай бажариш зарур. Бирлашмамизда яратилган ҳосилдор ва қурғоқчиликка чидамли бўлган «Фарҳод» нави Навоий вилоятига экилганда биз берган тавсияга риоя қилинмади. Икки марта ортиқча сув берилди. Азот эса кечиктириб, бунинг устига маромидан ортиқча солинганлиги туфайли, ғўза ғовлаб кетди. Натижада ҳосил кеч етилди.

Навларни тўғри жойлаштириш, пахта ҳосилдорлигини ошириш ва сифатини яхшилашда муҳим аҳамият касб этади. Ҳозир ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эга бўлган навлар мавжуд. Селекционерлар томонидан яратилган навларнинг кўпчилиги, улар шароит ҳисобга олинмай экилаверганлиги туфайли республика пахтачилигида ҳеч бир мамлакатда бўлмаган нав хилма-хиллигига олиб келди. Ҳатто бир хўжаликда турлича навлар экилмоқда. Бу эса табиий қайта чангланиш ва навнинг бузилиши, уруғларнинг пахта заводларида аралашиб кетишига сабаб бўлади.

Бундан ташқари ҳар бир нав синовини шароити турлича ҳудудларда ўтказиш, тегишли жойга мос равишда қулай агротехникани ишлаб чиқиш ва навни кўпайтириш учун мос ҳудуд танлаш имконияти йўқ. Шунинг учун ҳозир мавжуд бўлган навларнинг хусусиятларини чуқур ўрганиш, лозим бўлса қўшимча синов ўтказиш асосида 6—8 та энг яхши тола сифати бўйича жаҳон талабига жавоб берадиган навларни танлаб олиш, уларнинг тўла агроэкологик тавсиясини яратиб, хўжаликларга булар ичидан танлаш имконини бериш ҳамда уларни биринчи классли уруғ билан таъминлаш лозим.

Республикамизда янги навларни кўпайтириш билан шуғулланувчи 50 дан ортиқ элита-уруғчилик хўжаликлари бор. Улар барча кўрсаткичлар бўйича намунавий бўлиши керак. Алмашлаб экишга тўла риоя қилувчи, ғўза парваришини соз олиб борадиган, шароити яхши бўлган, сув ва минерал ўғитлар билан таъминланган, тажрибали мутахассисларга эга бўлган хўжаликларни уруғчиликка ихтисослаштириш мақсадга мувофиқдир. Улар меҳнатининг натижаси баҳоланганда биринчи навбатда режадаги миқдорга эмас, балки тайёр маҳсулотнинг сифатига эътибор бериш лозим. Уруғлик пахтанинг асосий қисмини қўл кучи билан териб олган маъқул.

Ҳозир тайёрлов пунктларида ва пахта тозалаш заводларида турли нав чигитлари кўп ҳолларда аралашиб кетмоқда. Бунга йўл қўймаслик учун ҳар хил навлар пахтаси ва чигитини алоҳида сақлаш лозим, ёки бир тайёрлов пунктида фақат бир нав ҳосилини қабул қилиш керак.

Элита-уруғчилик хўжаликлари ўз навбатида замонавий, самарали асбоб-ускуналар билан таъминланиши даркор. Уруғчиликда ходимларнинг малакаси, қизиқиши, масъулияти навнинг тақдирини ҳал қилади. Аммо республикада малакали уруғшунослар етишмаяпти. Шунинг учун замонавий пахтачилик илмидан хабардор уруғшунос мутахассисларни тайёрлашга алоҳида эътибор бериш керак, деб ўйлайман.

Республика уруғчилик бўлими ҳамда давлат нав синаш комиссияси мустақил равишда давлат структурасида иш олиб бориши шарт. Давлат нав синаш далалари қонун асосида ҳимоя қилиниши керак. Уруғчилик билан шуғулланадиган барча мутахассислар қонун олдида жавобгардирлар. Жуда ҳам яхши бўларди республикада уруғчилик корпорацияси ташкил қилинса...

Ҳозир республикамиз Президенти пахтакорлар меҳнатининг қадрланишига алоҳида эътибор бермоқда. Хом ашё харид нархларининг ошганлиги, давлат буюртмасининг йил сайин камайиб бораётгани фикримизнинг далилидир. Ўз меҳнати самарасидан баҳраманд бўлган деҳқон албатта изланади. Изланиш бор жойда эса ўсиш, муваффақият бўлади.

Ана шунда пахтачиликни интенсив ривожлантиришга, илм-фан ютуқларидан тобора кенгроқ фойдаланишга рағбат кучаяди. Муаммолар ечими изланади, имкониятлар ишга солинади. Буларнинг барчаси пахтачилик ривожига, давлатимиз иқтисодиётини, куч-қудратини оширишга хизмат қилади.

Остон ЖАЛИЛОВ,
«Биолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, академик.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 7 ИЮНДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

ГОНОРАРЛАР ВА ФАХРИЙ УНВОНЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ҲАҚ МИҚДОРИ

фахрий унвонларнинг номи	ойлик гонорар ва қўшимча ҳақ миқдори
1. Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси	Республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 2 баравар ҳажми миқдорида
2. Фанлар академиясининг мухбир аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 70 фоизи
3. Тармоқ академиясининг ҳақиқий аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 60 фоизи
4. Тармоқ (қишлоқ хўжалиги, тиббиёт) академиясининг мухбир аъзоси	Фанлар академияси академиги гонорари миқдорининг 50 фоизи
5. Ўзбекистон халқ ёзувчиси	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
6. Ўзбекистон халқ шоири	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
7. Ўзбекистон халқ ўқитувчиси	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
8. Ўзбекистон халқ рассоми	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
9. Ўзбекистон халқ артисти	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
10. Ўзбекистон халқ ҳофизи	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
11. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
12. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби	республикада белгиланган энг кам иш ҳақи миқдорида
13. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист	республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 80 фоизи
Бошқа тармоқларнинг хизмат кўрсатган ходимлари:	республикада белгиланган энг кам иш ҳақининг 60 фоизи
14. Хизмат кўрсатган архитектор	—„—
15. Хизмат кўрсатган журналист	—„—
16. Хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими	—„—
17. Хизмат кўрсатган ихтирочи ва рационализаторчи	—„—
18. Хизмат кўрсатган ирригатор	—„—
19. Хизмат кўрсатган қоракўлчи	—„—
20. Хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси	—„—
21. Хизмат кўрсатган саноат ходими	—„—
22. Хизмат кўрсатган алоқачи	—„—
23. Хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими	—„—
24. Хизмат кўрсатган бинокор	—„—
25. Хизмат кўрсатган спортчи	—„—
26. Хизмат кўрсатган маданият ходими	—„—
27. Хизмат кўрсатган маиший хизмат соҳаси ходими	—„—
28. Хизмат кўрсатган транспорт ходими	—„—
29. Хизмат кўрсатган спорт устози	—„—
30. Хизмат кўрсатган пахтакор	—„—
31. Хизмат кўрсатган пиллачи	—„—
32. Хизмат кўрсатган иқтисодчи	—„—
33. Хизмат кўрсатган юрист	—„—
34. Хизмат кўрсатган чорвадор	—„—
35. Хизмат кўрсатган халқ таълими ходими	—„—

ПИЛЛАМИЗ—ТИЛЛАМИЗ

ТЎРТ ВИЛОЯТ ЗАФАРИ

● **НАМАНГАН.** Жорий йил обҳаво инжиқликларини мардона енган вилоят пиллакорлари давлатга 2716 тонна хом ашё топшириб режани 101 фоизга етказдилар. Ҳар қутидан ўртача 58 килограммдан ҳосил йиғиштириб олинди. Унинг 85 фоизи юқори навларга ўтди.

Задарё, Тўрақўрғон, Наманган, Учқўрғон, Уйчи, Норин, Косонсой ва Чуст районлари ғалабага катта ҳисса қўшдилар.

● **ҚАШҚАДАРЁ.** Қашқадарёликлар шу бугунгача 2247,7 тонна пилла топшириб, йиллик режани 106 фоизга ўринлатишди. Ҳар қутидан ўртача 59,8 килограммдан ҳосил кўтарилди. Вилоят хўжаликларида давлатга кумуш тола сотиш қизғин давом этаётир.

● **СИРДАРЁ.** Куни-кеча у ердан хушхабар олинди. Вилоят кумуш тола ижодкорлари мамлакатимизнинг иқтисодиётини мустаҳкамлаш йўлида фидокорона меҳнат қилиб, қабул пунктларига 441,2 тонна пилла етказиб беришди. Бу режадагидан 1,2 тонна кўпдир. Сирдарёлик пиллакорлар ушбу кўрсаткични янада кўтариш мақсадида суратни бўшаштирмаётирлар.

● **НАВОИЙ.** Таҳририятимизга яна бир хушхабар келди. Навқирон Навоий вилояти пиллакорлари ҳам режани ортиғи билан адо этишди. Эл хирмонига 904 тонна юқори навли кумуш тола етказиб берилди. Режа 102 фоизга уддаланди. 17 минг 748 қути ипак қуртининг ҳар биридан ўртача 55 килограммдан ҳосил кўтарилди. Вилоят меҳнат ғалабасига Хатирчи, Қизилтепа, Навбаҳор районлари кумуш заргарлари катта ҳисса қўшдилар. Қабул пунктларига топширилган хом ашёнинг асосий қисми юқори навлардир.

ИЛҒОРЛАР

Қибрай туманидаги «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг 1-бригадаси аъзолари бу йил ҳам давлатга сифатли кумуш тола етказиб бериш учун бор кучларини сафарбар этмоқдалар. Ҳозирги кунда бригаданинг Саула Сарсенова, Азиза Тиллаева, Синди Жумабоева, Қуттиқиз Умбетова, Манзура Шертоева, Жақсигул Ўрозбоева, Айтгул Нуразимбетова, Қайирхон Дўстжоновалар ҳар қутидан 100—110 килограммдан сифатли хом ашё топширишмоқда.

Т. ҚОДИРОВ.

Нишондаги «Пахтаобод» ижара ширкат хўжалигида фидокорона меҳнати туфайли элга танилган пиллакорлар анчагина. Шуларнинг ғайрати билан хўжалик кумуш тола сотиш режасини ошириб адо этиб келаяпти. Жумладан, бу йилги кўрсаткичлар ҳам чакки бўлмади. Меҳнат баҳсида Тожи Нормуродова ва Норхол Хушвақтова (ўнгда) ғолиблар қаторидан ўрин олишди. Улар ҳар қути қурт уруғидан 100 килограммдан ҳосил кўтардилар.

Ш. СУЛТОН олган сурат.

НИНА ОПА ҚУВОНЧИ

Нина опа Косонга келин бўлиб тушганига 35 йил тўлди. Шундан буён ўзбекона ҳаёт кечиради. Етти нафар фарзандни турмуш ўртоғи Нусрат ака Нарзиллаев билан вояга етказди. Барча қишлоқ аёллари каби рўзғорим бут, бола-чақам тўқ бўлсин деб далага чиқади, ипак қурти парваришлайди.

Хизмат тақозасига кўра яқинда Қашқадарёга боргандим. Раҳбар ва мутахассислар билан ипак қурти боқилаётган хонадонларни айландик. Айниқса украин қизи Н. Марчишина барчамизни лол қолдирди. Мавсум пайтида унинг уйида бўлган одам бир қарашдаёқ уста пиллакор эканини ҳис этади.

— Ўттиз бир йилдан бери ипак қурти парваришлайман, — дейди Беруний номли давлат хўжалиги аъзоси Нина Марчишина: — Йилига тўрт-беш қутидан 300-360 килограммдан ҳосил топшираман. Бошида қийналганимданми ё тажрибам йўқлигиданми бу юмушни тезроқ охирига етказсам дердим. Кейин-кейин қизиқиб кетдим. Шунинг учун йилда бир эмас, тўрт-беш қутилаб оламан. Қолаверса рўзғорга мадад, тўй ҳаракатида юрган одамнинг бир нарсасини кўтаради. Келиним ёнимда, барака топгур жуда меҳнаткаш. Болалар қарашиб туришади. Бу йил тўрт қути олгандик. Режа ҳар қутидан 50 килограммдан эди. 200 ўрнига 388 килограмм топширдим.

Косонда бир хонадон бор. Оила аъзолари бошқалар қатори оддий, тотув ҳаёт кечиришади. Унинг соҳибаси Нина опани катта-кичик ҳурмат қилади. Илғор пиллакорлар ҳақида гап кетса, унинг номини ҳурмат ила тилга олишади. Ишларини кўрсатишади. Мустақил давлатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшаётган шундай фидойилар доим бор бўлсин.

А. КЕНЖАЕВ,
Республика пиллачилик бирлашмасининг етакчи мутахассиси.

ДАСТУРХОН КЎРКИ

Жорий йил ҳавоси ғалла экинлари учун бирмунча қулай келди. Ёмғир кўп бўлиб, майсалар яхши ривожланди. Ҳозир далаларда бошоқлар чайқалиб турибди, ҳосил мўл.

Эндиги асосий вазифа ўримни қисқа фурсатда ва сифатлик ўтказиш. Шунда ҳар гектар ердан режадагидан 2—3 центнер кўп ҳосил оламиз. Агар ўрим чўзилса исрофгарчилик кўпаяди, ғалла етилиб ўтиб кетади. Бултур шундай бўлди. Техника камлиги туфайли ўрим бироз чўзилди, натижада ҳосил пишиб ўтиб кетиб, ҳосилдорлик камайди.

Юртимиз мустақилликка эришгач, ғалла етиштиришга эътибор кучайди. Йилдан-йилга суғориладиган майдонларга экилаётган ғаллазорлар ҳажми кенгайиб бормоқда. Бултур жамоамиз 48 гектар суғориладиган ердан ғалла парвариш қилди. Режадаги 28 центнер ўрнига 33 центнердан ҳосил олдик. 168 тонна дон етиштирилиб, топшириқ ошириб бажарилди.

Ҳукуматимизнинг ғалла етиштиришга эътиборни кучайтираётганлигини қўллаб-қувватлаймиз. Бу йил гектар ҳосилдорлигини 40 центнерга етказиш ниятимиз бор. Бунга бултур куздан ҳозирлик кўрдик. Ғаллазорларга вақтида минерал ўғит бериб, вақтида суғордик. Хўжалик мутахассислари билан маслаҳатлашиб турилди, парвариш бир дақиқа ҳам сусайтирилмади.

Хўжалигимизда сувли майдонда ғалла етиштириб келаётган бригадалар кўп. Ражаб Холиқов, Неъмат Очилов, Холмамат Камолов, Мустафо Норқулов бошлиқ жамоалар бунга мисол бўла олади. Мазкур бригадалар бултур ҳар гектар ердан 30—45 центнердан дон олишга муваффақ бўлдилар. Давлат хўжалигимизда ҳам топшириқ ошиғи билан уддаланиб, 1363 тонна ғалла етиштирилди. Режадан ташқари 540 тонна хом ашё ишлаб чиқарилди. Президент фармонига кўра тарқатилган ғалладан ташқари ҳозир ҳам уруш ва меҳнат фахрийлари, кам даромадли оилаларга дон берилпяти.

Ғалла ризқ-рўзимиз, дастурхонимиз кўрки. Етарли миқдорда республикамиз аҳолисини нон билан таъминлаш учун юртимизда ҳамма шароит бор. Бу ҳам табиатнинг бизга қилган инъоми. Бундан фақат омилкорлик билан фойдаланиш, ғалла майдонларини йил сайин кўпайтириб бориш керак.

Бригадамиз аъзоларининг мақсади ҳам ғалла майдонларини тобора кўпайтириб, дон етиштиришни йилдан йилга оширишдир.

Худоёр ТОШТЕМИРОВ,
Касби районидаги Мирзо Улуғбек номли давлат хўжалиги бригада бошлиғи.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ҚИШЛОҚДА ФАБРИКА

● **Олтинкўл туманидаги Қўштепа қишлоғида кийим-кечак фабрикаси ишга тушди. Натижада 60 нафар ёш ишга жойланди.**

Андижон кийим-кечак ишлаб чиқариш бирлашмаси қошидаги махсус курсда чеварлик сирларини ўрганиб келган қизлар болалар ва катталарга уст-бош тикмоқда.

ТЕМИР ДАСТЁР

● **Олтиариқ туман бош пиллахонасида барча ҳисоб-китоб замонавий компьютерлар ёрдамида амалга оширилмоқда.**

— Илгари пилла қабул қилиш мавсумидаги барча ҳисоб-китоб вилоят ипакчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида олиб борилар эди, — дейди пиллахона директори Б. Тожиева. —Иш бир-икки ҳафтага чўзиларди ҳам. Компьютерларни сотиб олганимиздан кейин ишларимиз тезлашиб кетди.

«ШАРШАРА»ДАН СОТИБ ОЛИНГ

● **Сурхондарё вилояти матлубот жамияти уюшмасининг Денов деҳқончилик-саноат мажмуаси Ҳисор тоғидан тушадиган шифобахш Сангардак сувини «Шаршара» ёрлиғи билан аҳолига етказиб бермоқда. Ҳозир ҳар куни 120 минг шиша маҳсулот сотувга чиқарилмоқда.**

Мутахассисларнинг фикрича, «Шарашара» машҳур Кавказ минерал сувларидан қолишмас экан.

(ЎзА).

Пиру бадавлатларимиз

ЮЗ БИЛАН ЮЗЛАШИБ

Пайариқ туманидаги «Соҳибкор» давлат хўжалигида Тўғонбой бобо Шодиев исмли отахон яшайди. Шу кунларда отахонни беш нафар ўғли, уч қизи, невара-чеваралари, ёру-биродарлари табаррук 90 ёшлари билан муборакбод этишмоқда.

— Ҳаётга келиб, қийинчиликларни ҳам, яхши кунларни ҳам кўрдик, — дейди отахон вазминлик билан. — Аввалига уч-тўртта молимиз, бир таноб еримизни тортиб олишиб, қулоқларни тугатиш даврида жабр кўрдик. 1935-37 йилларда яна бир даҳшатли кўргулик бошга тушди. Кейин уруш азобларини тортдик. Худога шукр, омон-омон замонлар ҳам келди. Ўзбекистон тупроғида озодлик эпкини эсаётир. Барака топгур, юртбошимиз Ислом Каримов хайрли ишлар бошлади. Биз қадим-қадимдан деҳқончилик, боғдорчилик билан шуғулланиб келганмиз. Қўрамиздан чорва аримаган. Фарзандларимиз ҳам ота мерос иш билан машғул. Тўнғичим Абдиқаюм тумандаги балиқчилик хўжалигининг бошлиғи. Ўзим ҳали ҳам фарзандларга йўл-йўриқ бериб тураман.

Қари билганни пари билмас, деб бекор айтилмаган. Ана шундай пири бадавлат отахонларимиз тўқсондан ошиб, юз билан юзлашиб соғ-омон юравершсин.

Абдусаид НУРБОЕВ.

* * *

СУРАТДА: Тўғонбой бобо Шодиев невралари қуршовида.

М. НУРИНБОЕВ олган сурат.

ДЎСТЛИК БОҒИ

Бекобод районидаги «Деҳқонобод» жамоа хўжалиги Тожикистоннинг Мастчоҳ райони билан чегарадошдир. Икки қардош халқ ўртасидаги дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлаш мақсадида бу ерда 20 гектар ерда «Дўстлик» боғи ташкил қилинди. Бу ерда шафтоли, анор, олма, нок, ўрик ва бошқа мевали дарахтларнинг 1600 дона кўчати меҳр билан парвариш қилинмоқда.

М. УСМОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ СУДИДА

Ўзбекистон Республикаси олий судининг жиноий ишларни судлов ҳайъати 7 июнь куни олий суд аъзоси Р. Алимқулов раислигида, давлат айбловчиси О. Юнусов ва адвокат В. Сподик иштирокида республиканинг собиқ вице-президенти Ш. Мирсаидовга нисбатан қўзғатилган жиноий ишни кўриб чиқа бошлади. Тергов идоралари Ш. Мирсаидовни хизмат мавқеини суиистеъмол қилишда айблаганлар. Яъни у пахта етказиб бериш хусусида битим тузиш ва уни амалга ошириш чоғида хорижий фирма раҳбари Ш. Шоҳнавозга ҳомийлик қилган ва бу билан Ўзбекистон иқтисодиётига жуда катта — 5 миллион 508 минг АҚШ доллари миқдорида зарур етказган.

Бундан ташқари Ш. Мирсаидов ўзининг бир қанча қариндошларига Тошкент шаҳрида ғайриқонуний йўл билан ер участкалари ажратиб беришда айбланган.

Қонунда кўзда тутилганидек, судланувчининг айбдорлиги ёки айбдор эмаслиги масаласини олий суд ҳал қилади.

(ЎзА).

Муомала маданияти

БИР МУҲР МОЖАРОСИ

Бобур Мирзо ўзининг ижоди билангина эмас, ёрқин шахсияти билан ҳам замондошлари ва кейинги авлодларда катта таассурот қолдирган сиймодир. Осиё тарихида ўтган буюк шахслардан ҳеч ким дунё аҳлида Бобурчалик катта қизиқиш уйғота олмаган. Албатта бундай тасаввурлар биринчи галда «Бобурнома» орқали ҳосил бўлган. Зеро, бу асарда улуғ ўзбек адибининг шахсияти, инсоний қиёфаси, маънавий дунёси ўзининг бутун жозибаси билан акс этиб туради.

«Бобурнома»ни ўқир экансиз, унинг улкан ғурур эгаси бўлганлигини, ўз қадр-қимматини билган, уни оёқ ости қилишга асло йўл қўймаган валломат эканлигини яққол ҳис қиласиз.

Бу лавҳа тўққиз юз ўн учинчи (1507—1508) йил воқеалари сирасида берилган. Шу йилги кечинмаларни ҳикоя қилар экан, Бобур ўзининг Қандаҳорга қилган юришини ҳам зикр этади. Маълумки, Қандаҳор илгари Султон Ҳусайн мирзо давлати таркибига кирар эди. Унинг буйруғи билан бу ўлкани бошқариш Зуннунбек ва унинг ўғли Шоҳбек арғунларга топширилган эди. Мирзонинг ўлимидан кейин ўғиллари Бадиуззамон ва Музаффар мирзо подшоҳ бўлдилар. Орадан оз вақт ўтгач, Шайбонийхон уларни тор-мор келтириб, Хуросонни эгаллади. Зуннунбек арғун Шайбонийхон билан бўлган урушда ўлдирилди. Қандаҳор ва Замини Довар ўлкалари Зуннунбекнинг ўғиллари Шоҳбек ва Муқимлар қўлида қолди. Бобур Қандаҳорга юриш қилганда бу ўлканинг ҳокимлиги ана шу ака-укаларга тегишли эди.

Ўзининг Шайбонийхондек душмани Хуросонни эгаллаб, кундан-кунга кучайиб бораётган бир пайтда Шоҳбек ва Муқим билан биргалашиб, унга қарши курашиш ўрнига Қандаҳорга юриш қилганининг сабабини тушунтирар экан, Бобур мирзо Шоҳбек ва Муқимлар унинг иззат-нафсига тегадиган, қадр-қимматини ерга урадиган тарзда муомала қилганликларини айтиб ўтади. Жумладан, у бундай деб ёзади: «Ул рустойиликларидан бири бу эдиким, Шоҳбек менга битилган хатнинг орқасида беклар-бекларга, балки улуғроқ мартабалик беклар кичикроқ чаргалик бекларга муҳр босар ерда қоғознинг ўртасида муҳр босиб юборибтур».

Яъни, Шоҳбекнинг қилган одобсизликларидан бири шу бўлганки, у Бобурга юборган хатда ўз муҳрини хатнинг орқа томонида қоғознинг ўртасига босиб юборган. Ўша давр одоб-муомала қоидаларига кўра беклар бекларга, улуғ мартабали беклар кичик чаргалик бекларга хат ёзгандагина муҳрни шундай босиши мумкин эди. Шоҳбекнинг бу қилган иши Бобурни насл-насабда, уруғлик ва куч-қудратда ўзи билан тенг ёки пастроқ деб ҳисоблашини билдирар эди.

Ҳолбуки, Шоҳбек подшоҳлар наслидан эмас, эди. Унинг отаси Зуннун арғун аввал Бобурнинг бобоси Султон Абусаид, кейинчалик Султон Ҳусайн мирзолар қўлида ва унинг ўғли Бадиуззамон қўлида хизмат қилган арғун бекларидан эди. Шу сабабли унинг юқоридаги иши Бобур Мирзога қаттиқ ботади. Шоҳбекнинг бу ишини ва бошқа қилмишларини Бобур ўзининг қадр-қиммати ва шаънига қилинган тажовуз деб билди. Шунинг учун унинг таъзирини бериб қўйиш мақсадида Қандаҳорга юриш қилди. Шоҳбек ва иниси Муқимлар унга қарши жангга чиқадилар. Қандаҳор яқинида бўлиб ўтган қонли урушда у ғалаба қилади ва иккала ака-укани Қандаҳордан қувиб чиқаради. Улар тўплаган бойликларидан ажраладилар. Агар юқорида айтиб ўтилган қўполлик ва одобсизликларини қилмаганликларида иш бунчаликка етиб бормаган бўлур эди: «Агар мундоқ рустоиёна ҳаракатлар қилмаса эрди бу навъ дурушт жавоблар юбормаса эрди иш мунга етмас эрди... Ушбу ситезаларидан ва рустойиликларидан эдиким, хонумонларини ва ўттиз-қирқ йил қозғонларини барбод бердилар» — деб ёзади Бобур.

«Бобурнома»даги бу лавҳадан кўринадики, ҳукмдорларнинг бир-бирига ёзган мактубларида муҳрнинг қаерга босилиши катта аҳамиятга эга бўлган. Бу ҳақда Алишер Навоий «Муншаот»идаги мактублардан бирида ҳам қизиқарли сўзлар бор. Унда Навоий, вилоят ҳокими бўлган шаҳзодалардан бирининг сўровига биноан бошқа бир ҳукмдорга ёзиладиган мактубни қай йўсинда битиш, муҳрни қаерга босиш тўғрисида Султон Ҳусайн мирзонинг кўрсатмаларини баён қилади. Маълумки, Султон Ҳусайн мирзо «каримут —тарафайн эди, асил подшоҳ эди», («Бобурнома» сўзлари) шундай бўлишига қарамасдан у ўғлига бошқа ҳукмдорга ёзиладиган мактубни ҳурмат ва тавозе билан битишни, муҳрни эса Шоҳбек босганидек қоғознинг қоқ ўртасига эмас, қирғоғи томонига яқинроқ қилиб босишни тавсия қилган. Унинг бу иши билан қиёслаганимизда Шоҳбекнинг чиндан ҳам ўта одобсизлик қилгани ва Бобур Мирзонинг қаҳри ўринсиз эмаслиги аён бўлади.

Ўша давр ҳукмдорлари ўртасида учрашув одоби, борди-келди удумлари қандай бўлганлигини кўрсатувчи яна бир лавҳа Бобурнинг Бадиуззамон Мирзо билан кўришуви тўғрисида сўз юритилган ўринлардир. Маълум бўлишича, ўша кезларда ҳукмдорлар учрашувидан олдин учрашув қай тарзда бўлиши, таъзим ва сўрашиш пайтларида ҳар икки томон ўзини қандай тутиши тўғрисида келишиб олганлар. Томонлардан бирининг ана шу келишувга зид ҳаракат қилиши иккинчи томоннинг шаънини ерга уриш деб ҳисобланган ва норозиликка сабаб бўлган.

Ўзининг Бадиуззамон билан учрашуви олдидан бу тўғрида қандай келишув бўлгани ҳақида Бобур шундай ёзади: «Муқаррар андоқ эдиким, мен уйдин кdevirгач юкунғаймен. Бадиуззамон Мирзо қўпиб араққа келгай, доғи кўрушулғай». Яъни, келишув шундай бўлганки, Бобур Бадиуззамон ўтирган уйга кириб боргач юкуниши, (таъзим қилиши) Бадиуззамон унинг ҳурмати учун ўрнидан туриб, унга қараб юриши ва улар белгиланган ерда кўришишлари лозим эди. Учрашув пайтида Бобур ўзини юқоридаги келишувга мувофиқ тутади: «Мен уйдин киргач, бир юкундим, дағи бедаранг мутаваджжиҳ бўлдим» — деб ёзади у. Бадиуззамон ҳам келишувда кўзда тутилганидек ўрнидан туриб унга қараб юради, лекин бу ҳаракатни суст бир йўсинда бажаради. Буни пайқаган Бобурнинг улуғ беги Қосимбек унинг белбоғидан бир тортиб қўяди: «Қосимбек чун давлатхоҳ эди ва менинг номусим эди, белбоғимдин бир тортти, воқиф бўлдим».

Шундан кейин Бобур ҳам юришини секинлатади ва улар белгиланган ерда кўришадилар.

Кейинги учрашувда Бадиуззамон келишувга хилоф иш қилади: ««Иккинчи навбат келганда Бадиуззамон Мирзо бурунғидек таъзим «қилмади» дейди Бобур. Учрашувдан кейин у Бадиуззамоннинг эътиборли беклари Муҳаммад Бурундуқбек ва Зуннунбек орқали ўз норозилигини билдиради: «Муҳаммад Бурундуқбек ва Зуннунбекка айттурдимки, агарчи ёшим кичикдур, вале тўрум улуғдур, ота тахтидаким, Самарқанд бўлғай, икки навбат зарби рост олиб ўлтурубдурмен, менинг таъзимимда таъхир беважҳдур. Бу сўз мазкур бўлғоч, чун маъқул эди, муътариф бўлиб, таъзимни хотирхоҳ қилдилар». Бобурнинг сўзлари ҳақ бўлгани учун Бадиуззамон кишилари эътироз қила олмайдилар ва унинг ҳурматини жойига қўйиб муомала қила бошлайдилар.

Ўша замон одатига кўра улуғ меҳмонлар келаётганда уларни кутиб олиш учун обрўли кишилар чиққанлар, агар меҳмон олий насабли шахс бўлса, унинг истиқболига бир қанча масофани босиб борилган. Бобур Мирзонинг келаётгани маълум бўлгач, Бадиуззамоннинг укалари бўлган шаҳзодалар Абулмуҳсин, Музаффар, Ибн Ҳусайн мирзолар кутиб олиш учун чиқадилар. Булардан Абулмуҳсин узоқ йўл босиб, биринчи бўлиб Бобурни кутиб олади. Ўзига ҳурмат кўрсатиб шунча йўл босиб келган Абулмуҳсиннинг илтифотига яраша эҳтиром кўрсатиш учун Бобур у кўриниши билан отдан тушади. Абулмуҳсин ҳам отдан тушиб, икки мирзо бирбирлари томон юрадилар ва кўришадилар: «Абулмуҳсин Мирзо ярим куруҳ истиқбол қилиб келиб эди, етишдук. Мен бу тарафдан отдан тушдим, Абулмуҳсин Мирзо ул тарафдан отдан тушди, юриб кўрушуб отланилди», деб ёзади. Улар бирга йўлга тушиб, ўрдага яқинлашиб қолганларида Музаффар билан Ибн Ҳусайн мирзолар келадилар. Буларнинг ёшлари Абулмуҳсиндан кичик эди. Абулмуҳсин анча йўл босиб, Бобурнинг истиқболига келганда, унинг инилари ўрда яқинида кутиб олганликларини Бобур одобсизлик деб ҳисоблайди: «Булар Абулмуҳсин Мирзодин ёшқа кичик эрдилар, керакким бурунроқ истиқболга келсалар эди». Гарчи Бобур кўнглини кенг қилишга ҳаракат қилиб, уларнинг бу иши такаббурлик ёки кудуратдан эмас, айш-ишрат билан овора бўлиб қолганларидан бўлса керак, деган мазмунда «ғолибо бу таъхир ҳумор жиҳатидин экандур, не такаббурдин, бу таъхир айш-ишрат сабабидин экандур, не такаббурдин» деган сўзларни битса ҳам, лекин барибир бу икки мирзоларнинг муомаласига яраша муомала қилади ва учрашув пайтида отдан тушмайди: «Музаффар Мирзо муболаға қилди, от устида кўриштук. Ибн Ҳусайн Мирзо билан ҳам ушбу навъ кўрушулди».

Бу ўринда Бобурнинг қилган иши халқимизнинг «Эгилганга сен ҳам эгил бошинг ерга теккунча,еккайганга сен ҳам кеккай бошинг кўкка еткунча» деган ҳикматли сўзларини ёдга солади.

Бобур шахсининг ажойиб хусусиятларини кўрсатувчи бундай лавҳалар «Бобурнома»да жуда кўп.

Қодиржон ЭРГАШЕВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси адабиёт институти илмий ходими.

ХАЗИНАБОН

Инсон доимо эзгуликка интилиб яшайди, ўзидан авлодларга мерос қолдиради. Маънавий хазина бўлган китоб ҳам ҳар бир халқнинг, миллатнинг бойлигидир. Миллий ғурурга бой ота-боболаримизнинг урф-одатлари, удумлари, расм-русмларини, меросимизни йўқ қилиш учун озмунча қарама-қаршиликлар бўлдими? Мустақиллик туфайли кўксимизга шабада тегди. Бироқ ҳали ечимини топмаган муаммолар бисёрдир. Жумладан, кутубхоналарда олиб бориладиган ишлар кўнгилдагидек эмас. Маънавий меросимизни сақлаш, авлодларга етказиш — муқаддас вазифамиз. Афсуски, баъзи жойларда китобхонлар қироатхоналардан узоқлашиб бормоқда. Бундай пайтда кутубхоначи ёшларни китоб ўқишга жалб қила билиши ҳам ишбилармонликдир. Бунинг учун китобхонлар анжуманлари, шоир ёки адиблар билан учрашувлар ўтказилиши катта самарага эга. Чироқчи туманида ўтказилаётган бундай тадбирлар кўнгилдагидек натижалар бермоқда. Туманнинг «Восход» давлат хўжалигининг Сирғамиш ота қишлоғи кутубхоначиси Бердираҳмат Алиқулов олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир. У ўз кутубхонасига янги китоб олиб келишга ҳаракат қилаяпти. У ерда 700 мингга яқин ноёб адабиётлар жамланган Яхши китоблари бор масканга кўпчилик ташриф буюриши табиий. Ҳозир зиё масканининг 8 мингдан ортиқ китобхонлари бор. Айпайтда Б. Алиқулов ота-боболардан мерос бўлиб қолган нодир асарларни тўплашга киришди. Унинг мақсади китобхонлар сонини кўпайтиришдан иборат.

Рустам ҒОЗИЕВ,
Чироқчи райони.

«АЛЛО», БУ ХОРИЖДАНМИ?

● Бухорода 1200 йўналишга хизмат кўрсатадиган ва замонавий техника билан жиҳозланган янги шаҳарлараро телефон тармоғи ишга тушди. Натижада шаҳар аҳолиси нафақат ҳамдўстлик мамлакатлари, балки узоқ хориж билан ҳам бемалол сўзлашиш имконига эга бўлди.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «Ҳожатбарор» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ

МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25

БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ МАННОН УЙҒУР НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ САНЪАТ ИНСТИТУТИ

1993—1994 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича биринчи курсларга

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМ

1. АКТЁРЛИК САНЪАТИ:
— Драма театри ва кино актёрлиги (ўзбек гуруҳи) — ўқиш муддати 4 йил.
— Мусиқали театр актёрлиги (ўзбек гуруҳи) — ўқиш муддати 5 йил.
— Қўғирчоқ театри актёрлиги (ўзбек ва қорақалпоқ гуруҳи) — ўқиш муддати 4 йил
2. РЕЖИССУРА: ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)
— Телевидение режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)
3. ТЕЛЕОПЕРАТОРЛИК: ўзбек гуруҳи — ўқиш муддати 5 йил
4. САНЪАТ ЖУРНАЛИСТИКАСИ: ўзбек гуруҳи — ўқиш муддати 5 йил
5. РАНГТАСВИР: ўқиш муддати 6 йил
— Дастгоҳли рангтасвир
— Маҳобатли рангтасвир
— Театр рангтасвир безаги
6. ГРАФИКА: ўқиш муддати 6 йил
— Китобни безаш ва тасвирлаш
— Плакат
7. САНЪАТШУНОСЛИК: ўзбек гуруҳи — ўқиш муддати 5 йил
8. АМАЛИЙ БЕЗАШ САНЪАТИ: ўқиш муддати 6 йил
— Амалий графика
— Бадиий кулолчилик
9. ИНТЕРЬЕР ВА ЖИҲОЗЛАШ: ўқиш муддати 6 йил
— Интерьерларни лойиҳалаш
— Меъморий ёдгорликлар безагини таъмирлаш

Сиртқи бўлим:
1. АКТЁРЛИК САНЪАТИ: ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри ва кино актёрлиги
2. РЕЖИССУРА: ўқиш муддати 5 йил
— Драма театри режиссёрлиги (ўзбек гуруҳи)
— Қўғирчоқ театри режиссёрлиги
— Телевидение режиссёрлиги
3. ТЕАТРШУНОСЛИК: ўқиш муддати 6 йил
— Театр танқидчилиги

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ:
1. Мутахассислик (кўп балли тизим бўйича)
2. Она тили ва адабиёт (тест бўйича)
3. Ижтимоий билим (тест бўйича).

Институтнинг кундузги ва сиртқи бўлимларига кириш учун аризалар 1993 йил 7 июндан 10 июлгача қабул қилинади.

Кундузги ва сиртқи бўлимларга имтиҳонлар 1993 йил 12 июлдан бошланади.

Почта орқали юборилган ҳужжатлар қабул қилинмайди.

Ҳужжатлар имтиҳонга қўйиш бўйича тузилган комиссиянинг тавсиясига асосланиб қабул қилинади.

Чет эл фуқаролари давлатлараро келишув ва битим асосида қабул қилинади.

Режиссура, театршунослик ва санъатшунослик мутахассислиги бўйича кирувчилар имтиҳонга қўйиш комиссиясига ёзма рефератлар, рассомлик мутахассислигига кирувчилар эса, талаб қилинадиган ҳажмда ижод ишларини: телеоператорлик мутахассислигига ижодий фотосуратлар кўрсатадилар. Кириш имтиҳонларига тайёрланиш консултациялари ШАНБА кунлари 15 хонада соат 15 дан бошланади.

ИНСТИТУТГА КИРИШ ҲАҚИДАГИ АРИЗАГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ҚЎШИБ ТОПШИРИЛАДИ:
1. Маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси;
2. № 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома;
3. Сиртқи бўлимга кирувчилар учун иш жойидан маълумотнома ва меҳнат стажи борлар меҳнат дафтарчасидан кўчирма;
4. 3х4 см. ҳажмли 6 дона фотосурат;
5. Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги хусусидаги ҳужжат.

МАНЗИЛГОҲ: Тошкент шаҳри, 700031, Наврўз кўчаси, 77-уй. Тел: 56-28-80, 56-29-86.

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ ТОШКЕНТ МАДАНИЯТ ТЕХНИКУМИ

1993-94 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум оммавий кутубхона ходимлари маданий-маърифий ишлари ташкилотчиси — халқ чолғу асбоблари ансамбли раҳбари, ҳаваскорлик рақс жамоаси раҳбари, клуб тадбирлари режиссёри, анъанавий ҳаваскор қўшиқчилик ансамбли раҳбарлари гуруҳи, кино, фото ва видео студиялари раҳбари, рассом-безатувчи каби ўрта махсус маълумотли мутахассисларни тайёрлайди.

КУНДУЗГИ БЎЛИМДА:
Ўқиш муддати: (ўрта маълумотлилар учун) маданий-маърифий иш ва ҳаваскорлик ижодиёти гуруҳи —2 йилу 10 ой (ўзбек тилида). кутубхона ходимлари гуруҳи — 1 йилу 10 ой (ўзбек ва рус тилларида), тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун: маданий-маърифий иш ва ҳаваскорлик ижодиёти гуруҳи — 3 йилу 10 ой (ўзбек тилида).

СИРТҚИ БЎЛИМДА:
Ўқиш муддати: кутубхона ходимлари гуруҳи — 1 йилу 10 ой (ўзбек ва рус тилларида), клуб тадбирлари режиссёри, ҳаваскорлик халқ чолғу асбоблари ансамбли раҳбари гуруҳида — 3 йилу 4 ой (ўзбек тилида), кино, фото тўгараклари раҳбари гуруҳида —3 йил (ўзбек тилида).

ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРИЛАДИ:
Ўрта маълумотлилар учун:
Кутубхона бўлимида:
1. Она тилидан — ёзма.
2. Ўзбек адабиётидан — оғзаки.
Клуб бўлимида:
1. Мутахассислик.
2. Она тилидан — ёзма
3. Ўзбек адабиётидан — оғзаки.

ТЎЛИҚСИЗ ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН:
Кутубхона бўлимида:
1. Она тилидан — ёзма
2. Ўзбек тили ва адабиётидан — оғзаки
Клуб бўлимида:
1. Мутахассислик
2. Она тилидан— ёзма.

РАҲБАР НОМИГА ЁЗИЛГАН АРИЗАГА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ҚЎШИБ ТОПШИРИЛАДИ:
1. Маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси)
2. 086/У шаклдаги тиббий ҳужжат
3. 3х4 ҳажмдаги фотосурат (4 дона)
4. Меҳнат дафтарчасидан кўчирма (сиртқи бўлим учун)
5. Ҳарбий билет ва паспорт шахсан кўрсатилади.

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА ҲУЖЖАТЛАР
1 июндан 1 августгача (тўлиқсиз ўрта маълумотлилар ва ўрта маълумотлилар учун).

СИРТҚИ БЎЛИМГА ҲУЖЖАТЛАР
3 майдан 10 августгача қабул қилинади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ
Кундузги бўлимда:
10 августдан 20 августгача

20 июлдан 30 июлгача (1 поток),
10 августдан 20 августгача (2 поток).

Қабул қилинганлар умумий қоидага асосан стипендия ва ётоқхона билан таъминланади.

Манзилгоҳ;
Тошкент шаҳри, 700095, Талабалар шаҳарчаси, А. Саидов кўча, 1-уй, Тел: 46-90-03, 46-04-41.

ХУЖАЛИКЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА БАРЧА ФУҚАРОЛАР ЭЪТИБОРИГА

ГАЗЕТАМИЗДА СИЗНИНГ РЕКЛАМА, ҚУТЛОВ, ТАБРИКНОМА, ОЛДИ-СОТДИ ХУСУСИДАГИ ЭЪЛОНЛАРИНГИЗ ТЕЗДА БОСИБ ЧИҚАРИЛАДИ.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32-уй, 534-хона.

ХАТ ЁЗИНГ, ТАШРИФ БУЮРИНГ, ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ.

Тошкент Давлат Аграр университети ректорати, касаба уюшмаси, зооmуҳандислик факультети деканати чорвачилик кафедраси мудири, профессор Нина Петровна Ролдугинанинг умр йўлдоши

Маҳмуд Менглиевич БОБОМУРОДОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г—276. 31650 нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди — 21.00

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.